פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 9-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשן

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 71 | Łódź, Środa 23 marca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ט"ו אדר ב' תרצ"ב | № 71

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

קאנפערענץ פון 4 געוועזענע פרעמיערן

וועגען וואס וועט דארט גערעדט ווערן — ווייסט מען נישט

לעמבערג, 22 (ספ. טעל.) דער היינ-ציגער „קוריער לוואווסקי" טיילט מיט, אז דער געוועזענער פרעמיער פראף. בארטעל פאהרט ארויס דעם 29-טען ד. ח. קיין ווארשא, וואו ס'דארף פארקומען א קאנפערענץ פון די פרעמיער-מיניסטארען פון די נאך מאי-רעגירונגען.

צוליב דעם וואס מארשאל פילסודסקי ווילט איצט אין אויסלאנד, וועט די קאנפערענץ פארקו-מען צווישען פיר געוועזענע פרעמיערען: בארטעל, סלאוועק, שוויטאלסקי און פריסטאר.

וואס פאר ציל ס'האט די דאזיגע קאנפע-רענץ איז נאך נישט בעקאנט.

פראנצויזיש-דייטש-אמעריקאנישע געשפרעכען

וועגען דער קומענדיגער לאזאנער קאנפערענץ

פאריז, 22 (ספעציעל) א גרויסע פעראינ-טערעסירונג האט אין פאריז ארויסגערופען דאס קומען פון אמעריקאנער אמבאסאדאר אין בערלין סאקעט.

סאקעט וועט היינט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט טארדיע און פלאנדען אין דער אמעריקאנער אמבאסאדע.

אין דער אמעריקאנער אמבאסאדע איז אויך געקומען דער דייטשער אמבאסאדאר העש.

אלץ בעווייזט, אז ס'ווערען געפיהרט פראנ-צויזיש-דייטש-אמעריקאנישע געשפרעכען פאר דער לאזאנער קאנפערענץ, וועלכע וועט פארקומען אין חודש יוני, און אויף וועלכער ס'זאל געלעזט ווע-רען דער ענטשעדיגונגס פראבלעם.

דער געוו. שוועדישער מיניסטער לעגגרען איז בע-שטימט געווארען אלס פערוואלטער פון איווער קרעגערס פערזענליכען פערמעגען.

ירושלים אהן וואסער

אויפגעריסען דעם רעזערוואואר אין וואדי-האוואר

לאנדאן, 22 (ספעציעל) די נעכטיגע אווענד-פרעסע מעלדעט: אין וואדי-האוואר איז נעכטען אויפגעריסען געווארען דער רעזערוואואר וועלכער פערזעהט מיט וואסער די שטאט ירושלים.

דער אויפרייס איז פארגעקומען בעת רע-מאנט-ארבייטען. 3 ארבייטער זענען דער'הרג'עט געווארען, עטליכע פערוואונדעט.

קיין גענויע פרטים פון אטענטאט אדער קאטאסטראפע זענען נאך נישט בעקאנט. מ'ווייסט נאר אז ירושלים איז געבליבען אהן וואסער.

בראזיליען שטעהט ווידער פאר אנ'אויפשטאנד

אין ווינקעל: דער פרעזידענט פון בראזיליען ווארגאס.

טשילער מלוכה — באנקראט

ניו-יארק, 22 (ספ. טעל.) די טשילער רעגירונג האט זיך ערקלערט פאר באנקראט. אויף דער ניו-יארקער בערזע ווערט דער פעזעס נישט נאטירט.

דערשאסען א קאמיסאר פון דער פאליטישער פאליציי אין לעמבערג

לעמבערג, 22 (טעלעפאניש) היינט 8 א זייגער אין דער פריה איז אויף דער סטריסקא גאס דערשאסען געווארען דער קאמיסאר טשע-כאווסקי. די דורכגעהער האבען פערהאלטען דעם אנפאלער. דאס איז אנ'אוקראינער.

די לויה פון הרב יחזקאל ליפשיץ ז"ל

וועט פארקומען ערשט היינט

קאליש, 22 (טעלעפאניש) צוליב דעם וואס מען ווארט אויף א זוהן פון נפטר, וועלכער דארף קומען פון ציריך, וועט די לויה פון הרב יחזקאל ליפשיץ פארקומען ערשט היינט.

גרויסע קאטאסטראפע מיט א פאסאזשיר-שיף

20 מענשען דערטרונקען געווארען

אמסטערדאם, 22 (ספעציעל) אין קאיאל איז פארגעקומען א קאטאסטראפע מיט א שיף, וועלכע האט געפיהרט 46 פאסאזשירען. 20 פאסאזשירען זענען דערטרונקען געווארען.

צו דער האכצייט פון ה'
שמעון נייהויז
מיט פרל. העלא זילבערפריינד
ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב און טוי'געס גליק.
1904 א. יאקובאוויטש און פרוי.

קמח חיטים כשר לפסח!
תחת השגחה של הראבינאט דפה
דערמיט מאכען מיר בעקאנט אז אונזער מיהל וואס גיט ארויס דאס בעסטע און פיינסטע
מעהל
איז אזוי ווי אלע יאהר שוין בע'כשר'ט געווארען אויף פסח אונטער דער השגחה פון היגען ראבינאט, מיט בעשטעלונגען קען מען זיך שוין ווענדען פער-זענליך און טעלעפאניש. בעשטעלונגען פון דער פראווינץ ווערען שנעל און רעיעל אויסגעפיהרט.
891 מיט אכטונג
Łódzka Spółdzielnia „MŁYNPOL"
לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147-40

מאשין-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע, ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סובארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט בע-קאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער צוקערניע
נ. ווייבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82

א פאבריקס-לאקאל
6681 (קליינער)
רוג זשעראמסקיעגא און קאפערניקא
צו פערדינגען פון זאפאוט
צו ערפאהרען אנדזשעיא 30, אין דער וואצארניע

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
נ. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין לייכען און אנד.
מעסיגע פרייזען.

ENGLISH
פאראנפאנגער און פארט-געשריטענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור
צו צוגענגליכע פרייזען
ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
נאוואמיעסקא 5, פראנט, II שטאק

עכטע גוטע און כשר'ע
ווייז
צו די בילליגסטע פרייזען
צו 75 און 65 גראשען
פאר א 1/4 ליטער
צו בעקומען ביי דער לאנג-יעהריגער בעוואוסטער פירמע
„בארוין"
אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז
נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58

מוראַ'דיגער שטורם-ווינד אין אמעריקא

הונדערטער טויטע און פערוואונדעטע

צוויי שטעט אויסגעגליכען מיט דער ערד

נ י ו - י אָ ר ק, 22 (ספעציעל). אַ שרעקליכע קאטאַסטראָפע איז געכּעען פּאַרגעקומען אין מערב-טייל פון שטאַט אַלאַבאַמאַ. א מוראַ'דיגער שטורם-ווינד איז אדורך איבער די שטעט נאָרד-פּאָרט און קאָלומביאנא. די גאַנצע געגענד איז אויסגעגליכען געוואָרען מיט דער ערד, פון אונטער די חורבות האָט מען ביז איצט ארויסגענומען 50 טויטע און הונדערטער פערוואונדעטע. לויט די לעצטע ידיעות געהט דער שטורם-ווינד ווייטער אין דער ריכטונג פון די שטאַטען קוועטיקיי און טענעסי.

נ י ו - י אָ ר ק, 22. (ספעציעל) די ידיעות, וואָס קומען אָן פון דער געגענד, וואו ס'איז ארורך דער שרעקליכער שטורם-ווינד ווענען זעהר באוג-רוהיגענדע. ס'זענען אָפּגעווישט געוואָרען פון דער אויבערפלעך שטעט אין דערפער. ס'זענען אויסגע-ריסען געוואָרען בוימער אומגעוואָרפען געוואָרען הייזער. דער טייך מיסיסיפי איז ארויס פון די ברעגעס. דאָס וואסער האָט פערגאָסען אונגעהויערע שטחים. דער שטורם-ווינד איז בעגלייט געוואָרען מיט א וואַלקען-ברוך.

אין קיוענטיקי און טעניס האָט מען ביז איצט שוין אויסגעגראָבען 100 טויטע. די צאהל פערוואונדעטע איז נאָך נישט בעקאנט, אין נאסהי-וויל איז איינגעפאַלען די עלעקטראַיוגיע, אין קאָנקס-וויל דערגרייכט דאָס וואסער א מעטער הויך. די רעטונגס-אַקציע איז זעהר בעשווערט, צוליב דער פינסטערניש, וואָס הערשט אין די שטעטלעך, פון וואשינגטאָן און פיטסבורג האָט מען ארויסגעשיקט רעטונגס-צוגען מיט פערבאנדס-מאטעריאלען. דער רויטער קרייץ האָט מאָביליזירט אלע מיטגלידער צו העלפען די קרבנות פון דער קאטאַסטראָפע.

נ י ו - י אָ ר ק. 22. (ספעציעל) לויט די לעצטע מעלדונגען, בעטרעפט די צאָהל טויטע אין די דערפער ווי ס'איז אדורך דער ציקלאָן 200, די צאהל פערוואונדעטע בעטרעפט 1000.

ריזיגע פערפלייצונג אין אמעריקא

א רעטונגס-מאַנשאַפט ביי דער ארבייט

אויפנאהמע ביים פרעמיער

וו א ר ש אַ, 22 (טעלעפאָניש). היינט אין אָוועגד האָט דער פרעמיער פריסטאָר איינגעאָרדענט אַ מיטאָג פאר די מיטגלידער פון דער רעגירונג ווי אויך פאר די דעמיסיאָנירטע מיניסטאָרען.

50 טויזענד פראנק

אויף בעשפייזען יודישע קינדער אין פוילען

פ אַ ר י ז, 22 (ספעציעל) די „אַליאַנס איז-ראַעליט" האָט בעשטימט 50 טויזענד פראנק אויף בעשפייזען יודישע קינדער.

באַנקראָט פון די יונקערס-פאַב-ריקען אין דייטשלאנד

דער פאסיוו דערגרייכט 18 מיליאָן מ.

ב ע ר ל י ן, 22 (ספ. טעל.) די גרעסטע סענסאַציע פון דייטשלאנד איז דער פאקט וואָס די יונקערס-פאבריקען אין דעסאַו האָבען באנק-ראָטירט. די פאבריקען האָבען בעשעפטיגט 8 טויז. אַרבייטער. דער פאסיוו בעטרעפט 18 מיליאָן מארק.

די דייטשע רעגירונג האָט געוואָלט העלפען דער אונטערנעהמונג מיט א הלואה פון א האלב מיליאָן מארק, ס'האָט זיך אָבער ארויסגעשטעלט, אז צו ראַטעווען די אונטערנעהמונג דאַרף מען האָבען 6 מיליאָן מאַרק. די דייטשע רעגירונג האָט זיך דערויף נישט געקענט ערלויבען.

דער פראַנצויזישער פרעזידענט דומער איז אַלט געוואָרען 75 יאָהר

שטרייק אין אלע פאריזער טעאטערן

דער פרעמיער טאַרדיע האַלט אָפּ אַ קאנפערענץ מיט'ן פינאַנץ-מיניסטער

פ אַ ר י ז, 22 (ספ. טעל.) די דירעקטאָרען פון די פאַריזער טעאַטערן האָבען בעשלאָסען צו פערשטרייקען פון 19 ד. ח. די לעצטע מאַרשע-לונג וועט האָבען א דעמאָנסטראַטיווען כאַראַקטער די דירעקטאָרען וועלען האַלטען רעדעס פאר'ן פובליקום, ערקלערענדיג פאַרוואָס זיי פערשטרייקען.

דער שטרייק וועט דויערען אזוי לאנג ביז ס'וועט נישט פערקלענגערט ווערען די שטייער פון די בילעטען. צו דער אַקציע זענען נאָך נישט צוגעטרעטען די רעווי-טעאַטערן און די קינאָס.

דער פרעמיער טאַרדיע האָט געכטען אָפּגע-האַלטען א בעראַטונג מיט'ן מיניסטער פלאַנדען וועגען דעם דראָהענדען שטרייק.

נייע וויצע-מיניסטאָרען

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאָניש) מ'דאַרף זיך רעכענען דערמיט, אַז דער הויפט-דירעקטאָר פון די מאָדזשעיאָווער פאבריקען אינזש. זאַלאטא, וועט בעשטימט ווערען פאר וויצע-באהן-מיניסטער.

דעפ. קאַרוואַצקי (ב.ב) איז נאָמינירט גע-וואָרען אַלס וויצע-מיניסטער פאר אגראַר-רעפאָרם.

היטלער איז זיכער, אז ר'וועט בעקומען מער שטימען

ער האָפט אויף אונטערשטיצונג פון די רעכטע ארגאַניזאַציעס

ל אָ נ ד אָ ן, 22 (ספעציעל) דער קאָרעספּאָנ-דענט פון „דיילי עקספרעס" פערעפענטליכט א גע-שפרעך מיט היטלער'ן וועגען די פרעזידענטען-וואַהלען אין דייטשלאַנד.

היטלער האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער רע-זולטאַט פון דער ערשטער אָפּשטימונג הייסט נאָך נישט קיין מפלה, ווייל די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע ריכטונג האָט זיך ארויסגעשטעלט פאַר שטארקער ווי מ'האָט גערעכנט. היטלער האָט געזאָגט, אַז ער בעזיצט אינפאָרמאַציעס, אַז ביי די קומענדיגע וואַהלען וועלען איהם שטיצען די מעכטיגע רעכטע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען ביז איצט געשטימט פאַר הינדענבורג'ן.

היטלער האָט אויך געזאָגט, אז ער וועט האָ-בען געניג געלד-מיטלען צו פיהרען די ווייטערדיגע אַקציע, היטלער איז זיכער, אַז ביי דער צווייטער אָפּשטימונג וועט ער בעקומען מעהר שטימען ווי ביי דער ערשטער.

סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין ביאַליסטאָק

געגען גענ. דעפוטאַט טאַראַשקעוויטש

ב י אַ ל י ס ט אָ ק, 22 (טעלעפאָניש). בקיוב וועט זיך דאָ אָנהויבען דער סענסאַציאָנעלער פּראָ-צעס געגען דעם גענ. ווייסרוסישען דעפוטאַט טאַראַשקעוויטש, ווי בעקאַנט איז טאַראַשקעוויטש בשעתו פערמשפט געוואָרען פאַר קאָמוניסטישער טעטיגקייט אויף 12 יאָהר טורמע.

ער איז אָבער בעפרייט געוואָרען אויסנאַהמס-ווייז, באלד דערויף איז ער אוועק קיין רוסלאַנד און דאָן האָט מען איהם געכאַפּט מיט א פאלשען פּאַס אויף דער פויליש-דאַנציגער גרעניץ.

70-יעהריגע אויסוואורפען אין פּויזען

גרינדען א סאַלאָן, וואו זיי פערנאַ'ען 12-יעהריגע מיידלעך

פּ ו י ז ע ן, 22 (ספּ. טעל) אַ גרויסע סענ-סאַציע אין פּויזען האָט ארויסגערופען די ידיעה וועגען דער ענטדעקונג פון „א סאלאָן", וואָס האָ-בען אָרגאַניזירט עטליכע עלטערע בירגער פון פּויזען פון 50 ביז 70 יאָהר. אין דעם דאָזיגען „סאלאָן" זענען פערנארט געוואָרען 12 יעהריגע מיידלעך פון די אָרימסטע ספערען.

די אויסוואורפען האָבען געפיהרט זייער פּראָצעדור זייט אַ לענגערע צייט און זענען ענט-דעקט געוואָרען צוליב אַנ'אָנקלאגע פון איין מיי-דעל, וועלכע איז דאָרט פערגוואַלדיגט געוואָרען.

ביז איצט זענען ארעסטירט געוואָרען צוויי אלטע אויסוואורפען, וועלכע האָבען אָרגאַניזירט דעם סאַלאָן.

היינט גרויסע פּרעמיערע!

דאָס גרעסטע קלאַנג-מייסטערווערק רעזשיסירט פון געניאַלען

S. Van Dyke

TRADER HORN

מעכטיגע פילם-דראַמע לויט דער ערצעהלונג פון E. LEWIS

אין די הויפּטראָלן:

EDWINA BOOTH

HARRY CARREY

דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט. אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 1.30 אַ זייגער ביי אַ פּאָפּולערע פּרייזן פון די פּלעצער.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

היינט, 9 אָוועגד גרויסע פאלקס-פאַרשטעלונג

פּאָפּולערע פּרייזען פון 60 גר. ביז 1.60 זל.

לכבוד שושן פּורים ווידערהאָלונג פון גרויסן פּורים-אוונט

2 פאַרשטעלונגען פאַר 1 בילעט

5 שעה לאכען, זינגען און טאַנצען!

פון 9 ביז 2 ביינאכט.

1) דזשעק רעכטצייט

אין זיין גרעסטע סוקצעס-אָפּערעטע

פרייליכער ציגיינער

אין 3 אַקטען פון ס. וואָלף, מוזיק-רעזשי — דזשעק רעכטצייט.

מיט'ן אנטייל פון דער בעליבטער ארטיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג.

2) גרויסער פּורים-קאָנצערט א. נ. דער גרעגער אויסגעגרענערט און אנגעפירט דורך דזשעק רעכטצייט

ס'נעהמען אָנטייל פ ר ו י ע ן: אַמזעל, בעזמאַן, האַניגבוים, טופּמאַן, יאַקובאָוויטש, רובינא. מ ע נ ע ר: אייזענבערג, אַמזעל, באַלבירסקי, האַניגבוים, הערשקאָוויטש, האַמבורגער, טופּמאַן. דיריגענט: זעלמאַן. מעכנישע לייטונג: גוטמאַן. סופלאָר: אייזענבערג.

אנאנס! פרייטאָג 9 אוו. און שבת 4 נ"מ מיט אַנטייל דער בעל. ארטיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג די היסטאָ-רישע אָפּערעטע — אחשורוש

שבת, 9 אוונט — גאָלדפאַדענס בעליבטע היסטאָר. אָפּערעטע „שולמית" מיט יוכבד זילבערג אַלס „שולמית"

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע.

דער שלום אין שאנכאי

האט אנגעטראפען אויף א פראטעסט פון דער כינעזישער בעפעלקערונג

לאנדאן, 22. (ספ. טעל.) נעכטען האבען די אונטערהאנדלונגען אין שאנכאי דערפיהרט צו א פערשטענדיגונג וועגען די ערשטע בעדינגונגען פון וואפענשטילשטאנד, ס׳זאל געשאפען ווערען א קאמיסיע פון 4 יאפאנער, 4 כינעזער און 4 פארשטעהער פון די נייטראלע מלוכות.

די כינעזישע בעפעלקערונג אין שאנכאי האט אויפגענומען די אונטערהאנדלונגען מיט אונצופרידענהייט, ווייל ווי ס׳שטעלט זיך ארויס וועט יאפאן זיך נישט ארויסציהען פון שאנכאי. די כינעזישע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס פאדערען אויף אין שאנכאי צו גאסען-דעמאנסטראציעס, דראהענדיג מיט אנ׳אלגעמיינעם שטרייק.

דער טרויעריגער סך-הכל

לאנדאן, 22. (ספ. טעל.) די צייטונגען ברענגען אנ׳אויסצוג פון די פערלוסטען בעת די קאמפען הינטער שאנכאי. פון ביידע זייטען זענען אומגעקומען 8 טויזענד פערזאן און 10 טויזענד זענען פערפאלען געווארען. א פערטעל מיליאן כינעזער זענען געבליבען אהן דאך איבער׳ן קאפ און אהן ארבייט, דער אוניווערזיטעט און אלע הויכשולען זענען בעשעדיגט געווארען דורך קוילען, עטליכע צעהנדליגע קילאמעטער באהן-ליניע איז פערניכטעט געווארען. די כינעזישע שיף-געזעלשאפטען האבען באנקראטירט, די כינעזישע בעפעלקערונג אין שאנכאי האט געהאט א שאדען פון 2 מיליאן דאלאר.

די ראל פון דער ווייסער גווארדיע

מאסקווע, 22. (ספ. טעל.) דער יאפאנישער אמבאסאדאר אין מאסקווע היראטא, האט נעכטען געהאט א לאנגען געשפרעך מיט׳ן פערטרעטער פון קאמיסאר פאר אויסערן ענינים קאראכאן, לויט סאוויעטישע ידיעות איז די קאנפערענץ געווען געווידמעט דער קאנצענטרירונג פון מיליטער אויף דער סאוויעטיש-יאפאנישער גרעניץ אין מאנדזשוריען און די טעטיגקייט פון דער ווייס-גווארדיע פיעטאמע אפטיילונגען.

היראטא האט געזאלט פערזיכערן קאראכאנען דאס די קלאנגען, אז יאפאן אונטערשטיצט די ווייסע ארמעע זענען נישט אמת, דער אמבאסאדאר האט אויך אפגעלייקענט, אז יאפאן זאל קאנצענטרירען מיליטער אויף דער סאוויעטישער גרעניץ, היראטא האט אויך געפאדערט ערקלערונגען וועגען דער קאנצענטראציע פון סאוויעטישען מיליטער אין וולאדיוואסטאק.

ענטשעדיגונג פאר די 5 ערמארדעטע יודישע יונגעלייט אין סאראקי

פאדערט ועד הקהלות פון ענגלאנד פון דער רומענישער רעגירונג

לאנדאן, 22 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דער ועד ה׳הלות אין ענגלאנד, האט איינשטימיג בעשלאסן, צו בעאויפטראגען דעם „דזשאינט פארין אפיס" צו אינטערווענירען ביים פעלקער-בונד וועגען די 5 יודישע יונגעלייט, וואס זענען ערמארדעט געווארען פון דער רומענישער גרעניץ-וואך אין סאראקי, אז די רומענישע רעגירונג, זאל בעצאהלען אנ׳ענטשעדיגונג די פאמיליעס פון די דערמארדעטע.

א בילד פון דער פראקלאמירונג פון דער מאנדזשורישער רעפובליק

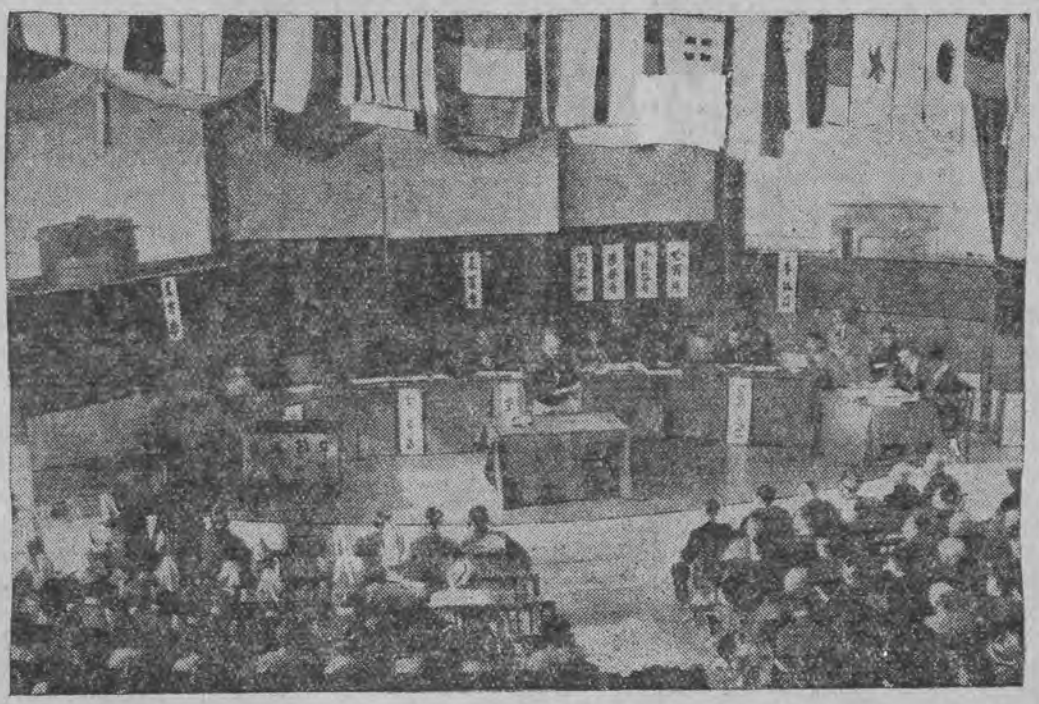

געגען אימפארט פון היטלעריזם אין דער שווייץ

בערן, (יט"א). די טעג איז אין שווייצערישען פארלאמענט אריינגעטראגען געווארען אנ׳אינטערפעלאציע, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט צו פערבאטען אין דער שווייץ נאציאנאל-סאציאליסטישע ארגאניזאציעס צוליב זייער פאשיסטישען כאראקטער און שפיאנאזש-טעטיגקייט. אין איהר תשובה אויף דער אינטערפעלאציע האט די רעגירונג פעסטגעשטעלט, אז אויף וויפיל פרעמדע ארגאניזאציעס פערפאלגען פאטריאטישע, סאציאלע אדער פילאנטראפישע צילען, קענען זיי נישט פערבאטען ווערן.

אויב אבער די דאזיגע ארגאניזאציעס, וועלען טרייבען א פאליטיק און ערלעדיגען זייערע שטרייטיגקייטען אדער שפיאנירען שווייצארישע און אויסלענדישע בירגער, וועלען זיי פערפאלגט ווערן.

ווי בעקאנט, זענען לעצטענס אין ציריך ווי אויך אין אנדערע שטעט פון דער דייטשער שווייץ געמאכט געווארען פערזוכען צו ארגאניזירען נאציאנאל-סאציאליסטישע ארגאניזאציעס. די דאזיגע היטלעריסטישע פראפאגאנדע איז אויך בעגלייט מיט אנטי-יודישער העצע.

פראנצויזיש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער

פאריז. (יט"א) די פראנצויזיש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער האט די טעג פערעפענטליכט א בראשור א. נ. „די אינדוסטריעס אין ארץ-ישראל" די בראשור גיט א קורצען, אבער דאך קלארען איבערבליק איבער דער ענטוויקלונג און מצב פון די פערשידענע אינדוסטריע-צווייגען אין ארץ ישראל.

דער געוו. מינ. סענאטאר זשיטען נאדאר, וועלכער איז דער פרעזידענט פון דער קאמער האט געשריבען א פארווארט צו דער בראשור.

געפאהר פאר׳ן יודישען באדען-בעזיץ אין א"י

ירושלים (יט"א) די צייטשריפט פון יודישען נאציאנאל-פאנד „קרננו" בעהאנדעלט אין אנ׳אויספיהרליכען ארטיקעל די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס איז פערבונדען דאס איינהאלטען דעם יודישען באדען-בעזיץ ביים חיפה׳ער איינגוס, אין עמק-יזרעאל און אין עמוק-השרון, וואו דער באדען ווערט אפט ביזוויליג און אונגעזעצליך בעזעצט צוריק אונבערעכטיגט.

די דאזיגע שוועריגקייטען ווערען נאך מעהר קאמפליצירט דורך דעם נייעם געזעץ-פראיעקט פון דער רעגירונג, לויט וועלכען פערזאנען, וועלכע האבען אונגעזעצליך בעזעצט דעם באדען און בעארבייטען איהר אדער פאשען שאף מינדעסטענס אין משך פון 2 יאהר, בעקומען ענטגילטיגע רעכט צום באדען.

שוין דער פאקט אליין, וואס אזא געזעץ ווערט צוגעגרייט, גיט די אונדיסציפלינירטע אראבער דעם אימפולס צו אקופירען דעם רעזערוו-באדען פון קרן-קימת. צוליב דעם איז דער קרן-קימת געצוואונגען די ערד-שטחים, וואס זענען געווען רעזערווירט פאר שטאטישע און פארשטאטישע ענטוויקלונג פאר אינטענסיווע לאנדווירטשאפטליכע קולטורען, צו בעשטימען אויף עקסטענסיווע לאנדווירטשאפטליכע בעארבייטונג אדער וואלד-פלאנצונג, כדי די יודען זאלען נישט בעראויבט ווערען פון דעם באדען. דאס בעדייט א ווייטערע בעלאסטונג פון קרן-קימת. די פאנדען, וואס זענען בעשטימט אויף קויפען ערד, מוזען פערווענדעט ווערען אויף ערד-בעארבייטונג ווי אויך אויף צו פיהרען די צאהלרייכע פראצעסען צוליב די אונבערעכטיגטע תביעות פון די אראבער.

א־ץ־ישראל-בעריכט אויף דער יוני-סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע

בלויז איין סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע יעהרליך

גענף, (י.ט.א.) די נאהענטסטע 22-טע סעסיע פון דער פעלקערבונד-מאנדאט-קאמיסיע וועט זיך אויך בעשעפטיגען מיט דעם בעריכט פון דער בריטישער רעגירונג וועגען דער פערוואלטונג פון א"י פאר׳ן יאהר 1931. די סעסיע וועט זיך אנהויבען דעם 6-טען יוני.

געוועהנליך קומען זייט 1924 פאר צוויי סעסיעס יעהרליך: איינע אין יוני און די צווייטע אין הערבסט. היות אבער די לעצטע פלענאר-פערזאמלונג פון פעלקער בונד האט צוליב די פינאנציעלע שוועריגקייטען פארגעזעהען אין בודזשעט פאר׳ן יאהר 1932 נאר איין סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע, וועט היינטיגעס יאהר מסתמא אין הערבסט קיין סעסיע נישט אפגעהאלטען ווערען, אזוי אז די מאנדאט-קאמיסיע וועט אין דעם פאל זיין געצוואונגען צו בעהאנדלען בעת דער יוני-סעסיע נישט א טייל פון די מאנדאט-בעריכטען, ווי זי פלעגט עס טון ביז-איצט, נאר אלע.

ווי בעקאנט, האט די מאנדאט-קאמיסיע אויף איהר לעצטער סעסיע פון סוף 1931 שטארק פראטעסטירט געגען דעם בעשלוס פון דער פלענאר-פערזאמלונג און ערקלערט, דאס אין אזעלכע בעדינגונגען וועט זי נישט זיין בכח געהעריג צו דערפיהרען איהרע פליכטען. די פראגע איז דאן בעהאנדעלט געווארען בעת דער יאנואר-סעסיע פון פעלקערבונד-ראט, וועלכער האט זיך ארויסגעזאגט פאר דעם, אז, נעהמענדיג אין אכט די חשיבות פון די ארבייטען פון דער מאנדאט-קאמיסיע, איז ווינשענסווערט, אז זי זאל קענען אפהאלטען צוויי סעסיעס יעהרליך, וועלכע זענען נויטיג פאר׳ן נארמאלען לויף פון איהרע ארבייטען. אזוי ווי אבער דער ראט קען נישט ענדערן די החלטה פון דער פלענאר-פערזאמלונג, וועט די דאזיגע עמפעהלונג פארגעלעגט ווערען דער נאהענטסטער פלענאר-פערזאמלונג אין סעפטעמבער 1932, וועלכע וועט דארפען די פראגע ענטשיידען. דער גענעראל-סעקרעטאר פון פעלקערבונד האט ערקלערט בשעת דער דיסקוסיע אויף דער ראט-זיצונג, דאס ער גלויבט נישט, אז עס זאל מעגליך זיין צו ענדערן די החלטה בנוגע די הערבסט-סעסיע פון היינטיגען יאהר, ווייל די פינאנציעלע לאגע צווינגט צו מאכען איינשפארונגען.

א געהיימנישפולע שיף מיט ארעסטאנטען

איז אנגעקומען אין מארסיילער פארט

פאריז, 22. (ספ. טעל.) די געהיימנישפולע רייזע פון דער ארגענטינער שיף „גאשא" וועלכע איז געקומען אין פארט קיין מארסייל, האט ארויסגערופען די גרעסטע פעראינטערעסירונג.

ווי מען מעלדעט געפינען זיך אויף דער שיף 33 טשעכישע, פוילישע, ליטווישע און איטאליענישע ארעסטאנטען, מ׳שמועסט אז אויסער דעם געפינען זיך אויף 60 אנדערע פאליטישע ארעסטאנטען, מ׳דערצעהלט אויך, אז צווישען זיי געפינט זיך אויך דער געוו. פרעזידענט פון דער ארגענטינער רעפובליק, די פראנצויזישע מאכט לאזט נישט אראפ קיינעם אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע.

דזשארדזש אוסטערמאן

דירעקטאר פון דער קאהאק-פירמע, אנ׳אמעריקאנער מיליאנער איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.
גאסטשפילן פון לאדזער קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער „ארט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.
הנהלה ביטעט געלטיג. היינט, מיטוואך, 10 אוו. לכבוד שושן פורים
נאר 1 פארשטעלונג: אנהויב 10 אווענד
ווירערהאלונג פון דער גרויסער פורים-פארשטעלונג
אויסערגעוועהנליכער פראגראם פון בלויז געלעכטער א. ג.
לאדז לאכט שוין ווידער...
צום שלום: באמבאסטישע רעווי
„ביטאג אויפ׳ן נייעם מארק"
א לוסטיגע פאראדיע פון לאדזער כלל-טוער, גרויסאינדוסטריעלער און אנד. לאפיטוטענס.
קאנפערענסיע וועט זיין ויזתא... לאכען! לאכען! לאכען!
פרייטאג און שבת ווערט געגעבען א ספעציעלער פראגראם! וואס?

לאדז, 23 מערץ 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 23 מערץ 1932

רעקאנסטרוקציע און ווירקליכקייט

מען דערצעהלט, אַז ערב זיין אָפּפאָהר קיין עגיפּטען אינ'ם לאַנד פון ספינקסען און מומיעס, האָט דער מאַרשאַל פּילסודסקי איבערגעלאָזט אַ פערחתמעטען קאָנווערט אין וועלכען עס זענען פער־האַן אָנווייזונגען ווי אַזוי און אויף וואָס פאַר אַ אופן דורכצופיהרען די ענדערונגען אין דער רעגירונג, נאָכ'ן שליסען די סיים־סעסיע.

צי איז די פּליאָטקע אַ אמת'ע אָדער נישט — דאָס איז אַלץ איינס, ווייל די פערזאנען ענדערונגען אין דער רעגירונג האָבען קיין שום בעדייטונג נישט און דאָס אינטערעסירט קיינעם נישט. דאַגעגען איז מען זיכער, אַז קיינער האָט נישט איבערגעלאָזט קיין קאָנווערט מיט אָנווייזונגען ווי אַזוי די איצטיגע אָדער קינפטיגע רעגירונג זאָל אויסנוצען די ברייטע פולמאַכטען וואָס דער סיים האָט לעצטענס געגעבען דער רעגירונג.

דאָס ווייסט קיינער נישט, נישט נאָר די אָפּאָזיציע נאָר אויך די ריזיגע מעהרהייט פון די יעניגע וועלכע האָבען געשטימט פאַר די דאָזיגע פולמאַכטען. די פאָרשטעהער פון דער רעגירונג האַבען אויסגערעכענט די ענינים וועלכע וועלען אָדער דאַרפען ערלעדיגט ווערען אויפ'ן גרונד פון די ברייטע פולמאַכטען, די רעגירונגס־פאָרשטעהער האָבען אָבער נישט געזאָגט אין וואָס פאַר אַ ריכטונג מען וועט די דאָזיגע פראַגען ערלעדיגען, וואָס פאַר אַ מעטאָדען מען וועט אָנווענדען אינם קאַמף מיט'ן וואַקסענדען קריזיס.

די רעגירונגס־מענשען האָבען נישט קיין קלאָרען און קאָנקרעטיזירטען פלאַן, אַ בעווייז דערצו איז, אַז אין די לעצטע טעג האָבען זיי געענדערט דעם אינהאַלט פון די פולמאַכטען. לכתחילה האָבען די פולמאַכטען געזאָלט אַרומנעהמען אויך די געזעצען וועגען סאָציאַלען שוץ פאַר די אַרבייטער, איז אָבער גענוג געווען דע פּראָקלאַמירטער אַלגעמיינער שטרייק און דער פּראָטעסט פון דער אַרבייטער־פראַקציע ביי דער „בעבע", כדי די דאָזיגע פראַגען זאָלען אַרויסגענומען ווערען פון די פולמאַכטען. זאָלען אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ יאָהר און בכלל אויפהערען צו זיין וויכטיג.

אין די פולמאַכטען זענען אָבער נאָך געבליבען זעהר פיל. קיינער וועט נישט זאָגען, אַז די רעגירונג האָט וועלכע עס איז שטערונגען. במשך עטליכע שעה קען די רעגירונג אָננעהמען און דורכפיהרען אין לעבען אַזעלכע בעשלוסען, וועלכע וואָלטען ביי אַנדערע בעדינגונגען געמוזט דויערען זעהר לאַנג. די רעגירונג קען איצט שיטען מיט געזעצען וויפיל נאָר איהר האַרץ גלוסט, וועלען מיר זעהען, וואָס דערפון וועט אַרויסקומען, מעגליך אָבער, אַז נאָכמעהר ווי „פרעמדע" זענען די „אייגענע" רעגירונגס־גרופען דאָ פעראינטריגירט, האָבען זיי דאָך דאָס פערלאַנגט גיכע דעציזיעס. זיי האָבען געשריבען פערשידענע מעמאָריאַלען וועגען די פרייזען אין דער אינדוסטריע און אין דער לאַנווירטשאַפט, וועגען די קאַרטעלען און ד.גל. קען מען זיך פאָרשטעלען מיט וואָס אַ אינטערעס עס ערוואַרטען איצט די כלערליי גרופען פון די „בעבע", די קאָנסערוואַטיווען און ראַדיקאַלען, „דער "לויתן" און די „אַרבייטער־גרופע" די נאָהענטסטע האַנדלונגען פון דער רעגירונג, וועלכע פראַגען וועט זי באמת תיכף ערלעדיגען און וועלכע פראַגען וועט זי אַנערקענען אַלס נישט־דרינגענד.

מען קען פון פאָראויס זאָגען, אַז אָנטרעטענדיג אויף אינערליכע שוועריגקייטען אין איהר אייגענעם קלוב וועט זי אַלע דראַסטישע פראַגען אָפּלייגען אויף שפּעטער און די פולמאַכטען וועלען אויסגענוצט ווערען איילינג און קאָנסעקווענט נאָר אין דער ריכטונג וועלכע וועט פיהרען צו בעקעמפען די אָפּאָזיציע. צו פערביטערען נאָכמעהר איהר דאָס לעבען.

און אפשר טאַקע איז דאָס געווען דער הויפּטציל פון די פולמאַכטען? אפשר איז אין דער היינטיקער פערהאַן עפּעס אַ פלאַן?

מעגליך, קיינער ווייסט דאָס אָבער נאָך נישט, דער סוד ליגט אין דעם קאָנווערט, פערחתמעט מיט זיבען חתימות.

ט

——=[:0:]=——

די טראַגישע פראַגע פון מאָמענט

די פאַרשטעהענדע כוואַליע פון עקסמיסיעס

די גרוילענדע פראַגע וועגען די פאָרשטעהענדע צעהנדליגער טויזענדער עקסמיסיעס בעריהרט ווידער דער „ראַבאָטניק". די צייטונג פון פ. פ. ס. שרייבט:

שוין בלויז איין זאַך טיילט אונז אָפּ פון ערשטען אַפּריל, דעם טאָג פון שפאַסען פאַר ווענינע אויסדערוועהלטע און דעם טאָג פון טראַגעדיע פאַר צעהנדליגער און אַפילו פאַר הונדערטער טויזענדער מענשען, וועלכע וועלען זיך אין דאָזיגען טאָג געפינען אויפ'ן ברוק אַ ס קרבנות פון עקסמיסיע.

אין וואַרשאַ זענען פערהאַן פעראורטיילטע אויף עקסמיסיעס 8000 פערזאָן, אין לאָדז 4000 פערזאָן, אין ווילנער קאַנט 3000, אין לובלינער 16000. דאָס זענען ציפערען בלויז פון 2 שטעט און פון 2 וואָיעוואָדזטוועס. אויב אין די אַנדערע שטעט און וואָיעוואָדזטוועס ענטשפּרעכט די ציפער פון די עקסמיסירטע כאָטש פערהעלטנישמעסיג די געבראַכטע ציפערען, דאַן האָבען מיר אַ גרוילענד בילד פון נויט און פערצווייפלונג פון צעהנדליגער טויזענטער פאַמיליעס, וועלכע פערלירען דעם דאַך איבער'ן קאָפּ.

אָבער דאָס איז בלויז איין קאַטעגאָריע עקסמיטירטע, דהיינו לאָקאַטאָרען פון די שטעט. עס זענען אָבער פערהאַן נאָך זעהר אַ גרויסע צאָהל לאַנד־אַרבייטער, וועלכע עס דראָהט עקסמיסיע, אַזוי, אַז סיי אין די שטעט, סיי אין די דערפער וועלען אויסוואַקסען גאַנצע לאַגערען פון עקסמיטירטע בירגער.

צי גיט זיך די מאַכט אָפּ אַ רעכענונג וועגען דער דראָהענדער געפאַהר נישט נאָר פאַר די, וועלכע ווערען עקסמיטירט. נאָר פאַר דער גאַנצער געזעלשאַפט? די אַרבייטסלאָזיגקייט, נישט קוקענדיג אויף דער דערנעהנטערונג פון פריהלינג האַלט אין איין וואַקסען און אָט קומט צו צו דער קאַטאַסטראָפע פון אַרבייטסלאָזיגקייט אַ צווייטע קאַטאַסטראָפע פון מאַסענהאַפטער היימלאָזיגקייט.

אויף וויפיל אָבער דער קאַמף געגען דער אַרבייטסלאָזיגקייט איז אַ שווערער און קאָמפּליצירטער, הגם נישט קיין אונמעגליכער, קען מען די קאַטאַסטראָפע פון דער היימלאָזיגקייט אָפּהאַלטען אויף אַנ'אייגפאַכען און לייכטען אופן. דאָ איז גענוג אָפּצושטעלען די עקסמיסיעס אויף דער צייט פון שווערען קריזיס און יעדענפאַלס איצט ביים ערשטען אפריל.

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט בעקומען פון דעם סיים־מעהרהייט ווייט־געהענדיגע פולמאַכטען. מיר זענען דעצידירטע געגנער פון די פולמאַכטען נישט בלויז צוליב פּרינציפּיעלע, נאָר אויך צוליב פּראַקטישע טעמים, ווייל מיר זענען איבערצייגט, אַז די מאַסען, די אָרימקייט קאָן פון די פולמאַכטען גאָרנישט ערוואַרטען, קיין שום הנחות. איצט האָט די רעגירונג אַ געלעגענהייט צו בעווייזען, אַז מיר זענען נישט גערעכט און אויפ'ן סמך פון די פולמאַכטען אַרויסגעבען אַ דעקרעט, וואָס נאָוועליזירט דאָס געזעץ וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ אין דעם זין, אַז עס ווערען אָפּגעשטעלט די עקסמיסיעס וואָס זענען אַרויסגעגעבען אויפ'ן ערשטען אַפּריל.

מיר בעריהרען דאָ אַ באמת אָנגעוועהטאָנטע און טראַגישע פראַגע. הלוואי זאָל אונזער שטים טרעפען ליב נישט צום געוויסען, איז צום פערשטאַנד פון די, וועלכע טראַגען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם גורל פון לאַנד...

וואָס די דייטשע יודן האָפען פון הינדענבורג'ן

ערקלערונג פון דר. אַלפרעד קלעע

וויצע פרעזידענט פון פערבאַנד פון די יודישע קהלות אין דייטשלאַנד

די לאַגע פון דייטשען יודענטום נאָך די פּרעזידענט־וואַהלען בעאונרוהיגט ווייטער שטאַרק אַלע יודישע קרייזען. די היטלער־סכנה איז נאָך נישט אַריבער און די ווילדע העצע פון דער היטלער־באַנדע ווערט ווייטער געפיהרט.

אין פּאַריז ווײלט איצט איינער פון די פּראָמינענטסטע פיהרער פון דייטשען יודענטום דר. אַלפרעד קלעע.

דר. קלעע וועלכער איז דער וויצע־פּאָרזיצער פון פערבאַנד פון די יודישע קהלות אין פּרייסען, וויצע־פּאָרזיצער פון דער בערלינער קהלה, מיטגליד פון ראַט פון יק"א און פון דער יודישער אַגענץ — האָט איבערגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג וועגען דער איצטיגער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד.

„דאָס אויסוועהלען הינדענבורג אַלס פּרעזידענט, וועלכע מען קען שוין רעכענען אַלס זיכער — גאַראַנטירט די ווייטערדיגע פאָרטזעצונג פון דער דייטשער פּאָליטיק און דאָס אויסמייַדען פון געפעהרליכע אַוואַנטוריסטישע עקספּערימענטען.

די אויסלענדישע וועלט, דאַרף זיך אָבער אָפּגעבען אַ דין וחשבון, אַז די עקאָנאָמישע לאַגע פון דייטשלאַנד איז אַ קאַטאַסטראָפאַלע און אַז די 11 מיליאָן שטימען, וואָס האָט בעקומען היטלער — האָבען זייער זין און ערקלערונג.

מען טאָר נישט פערגעסען אַז אין דייטשלאַנד איז ביים היינטיגען טאָג פערהאַן איבער 6 מיליאָן אַרבייטסלאָזע. אין דייטשלאַנד האַלט מען דעם פּראַנצויזישען מלוכה־מאַן טאַרדיע אַלס קלוגען און רעאַלען פּאָליטיקער. די אַלע אין דייטשלאַנד, וועלכע בעטראַכטען די לאַגע רוהיג און פּאָליטיש־רעאַל, גלויבען, אַז פראַנקרייך און ענגלאַנד דאַרפען אין זייערע אייגענע אינטערעסען קומען צו הילף דייטשלאַנד אין איהר שווערער לאַגע.

אין היטלערס לאַגער געפינען זיך ביים היינטיגען טאָג מיליאָנען יונגעלייט, וועלכע האָבען נישט מיטגעמאַכט די וועלט־מלחמה און האָבען נישט קיין אַהנונג פון איהרע גרויזאַמקייטען — אָבער זיי ליידען הונגער, זיי זענען אַרבייטסלאָז און זעהען פאַר זיך נישט קיין צוקונפט.

דאָס איז טרויעריג, אָבער אַזוי איז די לאַגע און זי שטויסט זיי אין די רייהען פון עקסטרעמען נאַציאָנאַליזם, נישט צוליב אַ אידעאָלאָגיע געהט מען מיט היטלער'ן, — נאָר צוליב פערצווייפלונג און ענטוישונג. און די פערצווייפלונג רופט אויף אַר־ רויס די געפעהרליכע כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם.

אַ מיסטישע טעאָריע וועגען דער אויסדערוועהלטקייט פון דער נאָרדישער ראַסע — שפּייזט די פיינדשאַפט געגען יודען און יודענטום.

„היטלער וועט זיין דער דערלייזער, דער משיח", די יודען פערקערפּערען מיט זיך דעם „צושטערענדען קאַפּיטאַל" און געגענזאַץ צום „שעפערישען קאַפּיטאַל" פון די קריסטען!

מען האָט אַפילו גערעדט וועגען אַ נאַכט פון „לאַנגען מעסער" — אין וועלכער מ'וועט מאַכען אַ סוף צו אַלע דייטשע יודען.

דער בעקאַנטער יודיש־פראַנצויזישער שרייבער י. קעסעל, וועלכער האָט בעזוכט די הויפּט־קוואַרטיר פון די היטלעריסטען — האָט געשריבען אין „מאַטען" אַז ער האָט געהאַט דעם איינדרוק, אַז אַנטיסעמיטישע אונרוהען זענען אונפערמיידלעך.

איך בין גליקליך, וואָס די דאָזיגע שרעק האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט בעגרינדעט, אָבער לאָזען זיך איינשלעפערן אַז די געפאַהר איז פערביי — טאָר מען נישט! מען דאַרף שטעהן אויף דער וואַך.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון די דייטשע יודען איז זעהר שלעכט. דער מיטעל־קלאַס געהט אונטער, אין די צווייגען וואו די יודען זענען נאָך מיט אַ קורצער צייט צוריק געווען די באַלעבאַטים, ווי אין דער קאָנפעקציע־בראַנזשע, אייזען־בראַנזשע א.אַ. — זענען זיי אינגאַנצען אַראָפּ פון דער אַרענע.

דער גרעסטער טייל פון די דייטשע יודען ווערט פּראָלעטאַריזירט. זיי זוכען וואָס פאַר עס איז אַרבייט, אָבער זיי געפינען גאָרנישט, עס איז נישטאָ...

אויף וויפיל מיר אין דייטשלאַנד קענען — זוכען מיר צו העלפען אונזערע ליידענדע ברידער, מיר גרינדען שולען פאַר פּראָפעסיאָנעלע אויסבילדונג, אַרבייטס־ביוראָס א.אַ.וו.

די קהלות טוען פון זייער זייט אויך וואָס עס איז נאָר מעגליך, אָבער איינס דאַרף זיין קלאָר, אין אַ צייט פון אַנ'אַלגעמיינער מוראָדיגער דעפּרעסיע — קענען אונזערע פּרובען האָבען נאָר אַ בעשרענקטען ווערט.

אויך פאַר אונז, דייטשע יודען, האָט זיך געשטעלט אין איהר גאַנצער שאַרפקייט די פראַגע פון עמיגראַציע, בעזונדערס פאַר די שטאַאַטלאָזע יודען און פאַר די מזרח־יודען וואָס געפינען זיך אין דייטשלאַנד.

עס שטעלט זיך אָבער די פראַגע: וואוהין אויסוואַנדערען?

אין דעם פּרט וואָלט מען אפשר געקענט רעכענען אויף דער מיטהילף פון די גרויסע אַלוועלטליכע יודישע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס. אונזערע קהלות ערפילען זייער פליכט. אָבער זייערע עקאָנאָמישע מעגליכקייטען זענען בעגרעניצט.

איך אַליין פיהר אָן מיט דעם אונטערשטיצונגס קאָמיטעט ביים פערבאַנד פון די יודישע קהלות אין פּרייסען — און כ'ווייס וואָס פאַר אַ קאַמף אונזערע קהלות דאַרפען פיהרען, כדי צו קענען עקזיסטירען.

אַ סך קהלות זענען נישט אימשטאַנד צו בעצאָהלען קיין געהאַלט די לעהרער — און דאָס שטעלט אין געפאַהר דאָס קולטורעלע לעבען פון דייטשען יודענטום.

פון דער אַנדערער זייט, פערלאָזען פיל יודען צוליב'ן אַנטיסעמיטיזם די קלענערע שטעטלעך, און פאָהרען אַריבער וואוינען אין די גרעסערע שטעט — וואָס עס שוואַכט נאָך מעהר אָב די לאַגע פון די קליינע קהלות.

יאָ, מיר מאַכען דורך אַ ביטערע צייט, די איינציגע האָפנונג איז — אַנ'אַלגעמיינע בערוהיגונג פון די געמיטער אין אייראָפּאַ.

דעם בלומען־קראַנץ וואָס פרוי שטרעזעמאַן האָט געלעגט אויפ'ן אָרון פון אַריסטיד בריאַן — אָט דעם גרויסען קעמפער, פאַר'ן אַלוועלטליכען שלום — בעקומט איצט אַ גרויסע סימבאָלישע בעדייטונג.

מיר האָפען, אַז נאָכ'ן אויסוועהלען פון הינדענבורג'ן — וועט זיך אָנהויבען אַנ'עקאָנאָמישער און פּאָליטישער אויפשוואונג אויך פאַר'ן דייטשען יודענטום.

מיר, יודען, האָבען איבערגעלעבט טיטוס הרשע און טאָרקוועמאַדען — אין נישט וועלענדיג ציהען קיין פערגלייך צווישען יענע היסטאָרישע עפּאָכען מיט אונזער צייט — דאַרפען מיר זיך קלאָר מאַכען, אַז מיר לעבען דורך אַנ'ערנסטע צייט — וואָס פערלאַנגט פון אונז די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט פון אונזערע אַלע כוחות און גלויבען.

מיר וועלען זיך שעצען גליקליך — אויב די סימפּאַטיעס פון אַלוועלטליכען יודענטום וועלען זיין מיט אונז אין דעם שווערען מאָמענט, וואָס מיר, דייטשע יודען, מאַכען דורך: — פערענדיגט ה' אַלפרעד קלעע זיין ערקלערונג.

די אייראָפּעאישע מולטי־מיליאָנערען

צי קאָן עמיצער פון זיי פערטרעטען קרעגער'ן?

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן זעלבסטמאָרד פון דעם שוועבעלעך־קעניג איוואַר קרעגער דערמאַנען די אייראָפּעאישע בלעטער די אַנדערע מיליאָנערען, וועלכע זענען לויט זייער רייכקייט געווען נאָהענט פון פערשטאָרבענעם. אמת, זיי זענען ווייט נישט אַזוי פעהיג ווי קרעגער און בעזיצען נישט דעם שאַפענדען גייסט, וועלכען ער האָט פערמאָגט. אָבער דאָך שפּילען זיי אַ גרויסע ראָלע אין עקאָנאָמישען לעבען פון דער וועלט.

אין פראַנקרייך זענען פאַראַן צוויי מולטי־מיליאָנערען, דאָס זענען קאָטי און סיטראָען. קאָטי פערנעהמט זיך זעהר פיל מיט פּאָליטיק און דאָס קאָסט איהם אַ ים מיט געלד. קאָטי האָט אויסגעגעבען ריזיגע סומען אויף זיינע בלעטער אָ דעריבער האָט זיך זיין פערמעגען אין די לעצטע יאָהרען בעדייטענד פערקלענערט.

דאַגעגען דער פראַנצויזישער אויטאָמאָביל קעניג אַנדרע סיטראָען (א סברה, אַז ער שטאַמט פון ביאַליסטאָק) איז קיינמאָל נישט אַרויס פון די ראַהמען פון זיין ספּעציאַליטעט, פון דער אויטאָמאָביל־אינדוסטריע.

אין פּאַריז וואוינט איין אַמעריקאַנער, וועלכען מען וואָלט געקאָנט בעטראַכטען אַלס פערטרעטער פון איוואַר קרעגער, אַזוי רייך איז ער. דאָס איז דער בירגער פ[ו]ן באָליוויען סימאָן פּאַטינאָ. ער איז דער וועלט־קעניג פון צין און האָט געמאַכט אַנ'אונגעהויערע קאַריערע.

דער איטאַליענישער סענאַטאָר גראַף דזשוזעפּע וואָלפּי, וועלכער האָט אַ געוויסע צייט פערנומען דעם פּאָסטען פון פינאַנץ־מיניסטער ביי מוסאָליני'ן, איז אויך אונגעהויער רייך. וואָלפּי איז דער איינענטימער פון די גרעסטע עלעקטרישע, מעטאַלורגישע און שיף־וועריק אין איטאַליען. ער ווערט געהאַלטען אויך פאַר אַ זעהר טאַלאַנטפולען פינאַנסיסט. לויט דער מיינונג פון ספּעציאַליסטען האָט ער, זייענדיג פינאַנץ־מיניסטער, דורך איינינע פון זיינע רעפאָרמען ממש אַרויסגעוויזען סימנים פון געניאַליטעט. דאָך צווייפעלט מען, צי איז וואָלפּי פעהיג צו אַרבייטען פינאַנציעל אין אַלוועלטליכען מאַסשטאַב און אַזוי אַרום צו פערנעהמען דאָס ליידיג געוואָרענע אָרט פון איוואַר קרעגער.

צו די אייראָפּעאישע מולטי־מיליאָנערען געהערט אויך דער טשעכאָסלאָוואַקישער שיך־קעניג באַטיאַ. אָבער די פינאַנציעל פּאָליטישע השגות פון באַטיאַ'ן געהען נישט ווייטער ווי דאָס פערשפּרייטען זיינע שיך אין וואָס מעהר לענדער און קאָנטינענטען.

געשטאָרבען אַ יודען־פריינדליכער איטאַליענישער מלוכה־מאַן

רוים, (י.ט.א.) אין עלטער פון 96 יאָהר איז געשטאָרבען דער בעריהמטער איטאַליענישער מלוכה־מאַן פּאַולאָ באָזעלי. פּאַולאָ באָזעלי איז געווען אַ טרייער יודען־פריינד און האָט אין עפענטליכע אַרויסטרעטונגען מאַניפעסטירט געגען יודען־פערפאָלגונגען און דער העסליכער בעשולדיגונג פון ריטואַל־מאָרד.

אין יאָהר 1917 איז פּאַולאָ באָזעלי געווען פּרעמיער־מיניסטער און האָט דאַן אויפגענומען אין רוים ה' נחום סאָקאָלאָוו. אין בריף, וועלכען פּאַולאָ באָזעלי האָט צוגעשיקט נחום סאָקאָלאָוו, האָט ער איהם פערזיכערט, אין נאָמען פון דייער איטאַליענישער רעגירונג; דאָס עס ווערען דורך איהר געזעהען מיט סימפּאַטיע די יודישע וואונשען און בעשטרעבונגען אויפצובויען אַ יודישע נאַציאָנאַלע היים אין ארץ־ישראל.

הונדערט יאָהר טעלעגראַף

ערפונדען האָט מאָרס דעם טעלעגראַף דורך אַ צופאַל, פאָהרענדיג אויף אַ שיף. — ענגלאַנד און אַמעריקאַ האָבען די ערפינדונג נישט געוואָלט, ווייל זי איז נוצלאָז, האָבען זיי גערעכענט

(ס וֹ ף.)

די קאַריערע פון דעם ערפינדער פון דעם טע־לעגראַף איז געווען פונקט אַזוי אינטערעסאַנט ווי וויכטיג עס איז געווען זיין ערפינדונג.

סעמועל פינדלי מאָרס איז געבוירען געוואָרען אין טשאַרלסטאָן, מאַססאַטשוזעטס אין [illegible] יאָהר 1791. זיין פאָטער איז געווען אַ גלח און ער האָט דעם קינד ערצויגען אויף אַ שטרענג־רעליגיעזען שפּיגעל. דער פאָטער איז אַליין געווען אַ וויסענ־שאַפטסמאַן, ער האָט זיך ספּעציעל אָפּגעגעבען מיט געאָגראַפיע און ער האָט אויסגעאַרבייט די ערשטע לאַנד־קאַרטע אין אַמעריקע. דעם בעגעהר נאָך ווי־סענשאַפט און נאָך גרינדליכקייט האָט דער פאָטער איינגעפלאַנצט אין דעם יונגען מאָרס. ער האָט זיין זוהן געשיקט אין דער דאַן בעריהמטער פיליפּס אַ־קאַדעמיע.

דער יונגער מאָרס האָט נאָך אַלס קינד אַ־רויסגעוויזען אַ גרויסען אינטערעס אין וויסענשאַפט־ליכע ענינים. ער האָט ספּעציעל ליב געהאַט צו שטודירען פיזיק און צו הערען לעקציעס וועגען ע־לעקטריציטעט, וועגען וועלכער מען האָט נאָך דאַן זעהר ווייניג געוואוסט. איינמאָל האָט מאָרס בייגע־וואוינט אַן עקספּערימענט וואָס זיין פּראָפעסאָר אין פיזיקע האָט געמאַכט אין קלאַס־צימער. דער פּראָפע־סאָר האָט דורכגעלאָזען אַ שטראָם פון עלעקטרי־ציטעט דורך אַ קייט, וועלכע האָט זיך געפונען אין אַ פינסטערען צימער. אַרום די ריגלעך פון דער קייט האָט געבליצט מיט פייער, דאָס האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אויף מאָרס'ן. פון דאַן אָן האָט ער פיל געטראַכט וועגען דעם גרויסען וואונ־דער פון עלעקטריציטעט.

מאָרס האָט געהאַט אַ רייכע פאַנטאַזיע און אַ פּראַקטיש אויג, וועלכע האָבען געאַרבייט האַנט־אין־האַנט. ער האָט נאָך אַלס יונגערמאַן אַרויסגעוויזען אַ נייגונג פאַר ערפינדונגען. איינמאָל האָט ער, אַרבייטענדיג צוזאַמען מיט זיין ברודער, ערפונדען אַ פּאָמפּ פאַר אַ פייער־לעשער, אָבער קיין געלד דערפון האָט ער נישט געמאַכט. מיט אַ יאָהר שפּע־טער האָט ער ערפונדען אַ מאַשין מיט וועלכער מען האָט געקענט אויסהאַקען צייכנונגען, אָבער ווען ער איז געגאַנגען אַרויסנעהמען אַ פּאַטענט, האָט ער אויסגעפונען, אַז אימיצער אַנדערש האָט שוין געהאַט ערפונדען אַזאַ מאַשין מיט דריי יאָהר צוריק, און ער האָט גאָרנישט געקענט טון מיט אַזאַ ער־פינדונג ער האָט דאַן געקראָגען אַ שטעלע ביי דער רעגירונג און ער איז אַוועקגעשיקט געוואָרען אַלס אַנגעשטעלטער אין דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדע אין מעקסיקע. מאָרס האָט געהאַסט פון זיין בייער־שטעלע צו פערדינען גענוג געלד, אַז ער זאָל קע־נען פאָרטזעצען זיין קונסט־אַרבייט, אָבער פון זיינע פּלענער איז גאָרנישט געוואָרען. ער איז צו־ריקגעקומען פון מעקסיקע און האָט זיך בעזעצט אין ניו־יאָרק, וואו ער האָט זיך גענומען צו מאַ־לערײַ. ער האָט געגרינדעט די נאַציאָנאַלע קונסט־אַקאַדעמיע, פון וועלכער ער איז געוואָרען פּרעזי־דענט, און ער האָט אָנגעהאַלטען דעם אַמט 16 יאָהר צייט.

אין 1829 האָט מאָרס בעשלאָסען ווידעראַמאָל צו פאָהרען קיין איירָאָפּאַ, צו פערפולקאָמען זיין קונסט. מען האָט שוין איהם דאַן בעטראַכט פאַר דעם בעריהמטסטען מאַלער אין אַמעריקע.

ווערענדיג פּראָפעסאָר אין ניו־יאָרקער אוני־ווערזיטעט, האָט זיך מאָרס צוריקגעקעהרט אַהיים, אָבער אויף דער צוריקרייזע האָט עטוואָס פּאַסירט וואָס האָט געענדערט מאָר'ס קאַריערע און זיין וויסטערדיגע טעטיגקייט. דאָס איז געווען אין יאָהר 1832, מאָרס איז צוריקגעפאָהרען מיט דער שיף „סאַלי", אויף דער שיף האָט מאָרס געהערט ווי עט־ליכע פּאַסאַזשירען רעדען וועגען נייע עקספּערימענ־טען וואָס זענען געמאַכט געוואָרען מיט עלעקטריצי־טעט אין פערשידענע ערטער אין איירָאָפּע. מאָרס האָט נישט געוואוסט וועגען עלעקטריציטעט, אָבער דער געגענשטאַנד האָט איהם שטאַרק אינטערעסירט איז ער אויך צוגעשטאַנען צו דעם געשפּרעך. ער האָט זיך דערוואוסט וועגען דער שייכות פון מאַגנע־טיזם און עלעקטריציטעט, און איהם איז גלייך אַריינ געפאַלען אַ געדאַנק אַז מען קען אָט די שייכות צווי־שען עלעקטריציטעט און מאַגנעטיזם אויסנוצען פאַר אַן'עלעקטרישען טעלעגראַף. מאָרס האָט זיך גלייך גענומען צו דער אַרבייט און האָט אָנגעהויבען צייכענען אַן'אַפּאַראַט וועלכער זאָל מאַכען מעגליך אַריבערצושיקען עלעקטרישע סיגנאַלען אויף ווייטע שטרעקען, ביז די שיף איז אָנגעקומען, אין ניו־יאָרק האָט מאָרס געהאַט אויסגעאַרבייט דעם גאַנ־צען אַפּאַראַט פאַר דעם עלעקטרישען טעלעגראַף.

פון דאַן אָן האָט מאָרס נישט אויפגעהערט צו טראַכטען וועגען זיין עלעקטרישען טעלעגראַף. עס האָט איהם אָבער גענומען פינף יאָהר צייט ביז איהם איז געלונגען אויפצובויען אַ פּראַקטישען אַפּאַראַט מיט וועלכען ער האָט איבערצייגט זיינע פריינד און בעקאַנטע אַז דער עלעקטרישער טעלע־גראַף איז מעהר נישט קיין חלום, נאָר אַ ווירקליכ־קייט.

אָבער טראָץ דעם ערפאָלג פון דעם אַפּאַראַט האָט פּראָפעסאָר מאָרס בעגעגענט אַהן אַ שיער שוועריגקייטען צו פערוואַנדלען זיין ערפינדונג אין אַ פּראַקטישער אונטערנעהמונג.

די צייט איז נאָך נישט געווען רייף, אַז מען זאָל אַנערקענען די וויכטיגקייט פון דער גרויסער ערפינדונג, פונקט אַזוי ווי ענגלאַנד האָט מיט אַ פּאָר צענדליג יאָהר פריהער צוריקגעוויזען אַן'ערפינ־דונג פאַר אַן'עלעקטרישען אַפּאַראַט, ווייל זי האָט עס געהאַלטען פאַר אַן'אומנוציגע זאַך, אַזוי האָט מען אויך אין אַמעריקע אין יאָהר 1837 ווייניג וואָס גע־האַלטען פון דער וויכטיגקייט פון אַן'עלעקטרישען טעלעגראַף. פּראָפעסאָר מאָרס האָט אַפּעלירט צום קאָנגרעס צו בעשטימען אַ געוויסע סומע געלד פאַר אַ טעלעגראַף־ליניע צו בעווייזען דעם פּראַק־טישען ווערט פון דער נייער ערפינדונג. עס האָט גענומען דעם קאָנגרעס זעקס יאָהר צייט ביז ער האָט ענדליך בעשטימט דרייסיג טויזענד דאָלאַר אויף צו מאַכען פּראָבעס מיט דעם ניי־ערפונדענעם עלעקטרי־שען טעלעגראַף.

דורך דער צייט האָט פּראָפעסאָר מאָרס געליטען הונגער און נויט, זיין גאַנצע צייט איז געווען פערנומען מיט פּראָבעס און עקספּערימענטען מיט זיין ערפינדונג.

ענדליך האָט דער קאָנגרעס בעוויליגט דרייסיג טויזענד דאָלאַר פאַר אַ טעלעגראַף ליניע צווישען באַלטימאָר און וואַשינגטאָן. ביז די ליניע איז פער־טיג געוואָרען האָט שוין מאָרס געהאַט אויסגעבעס־סערט זיין אַפּאַראַט און ער האָט געהאַט אויסגע־אַרבייט זיין גאַנצע סיסטעם פון סיגנאַלען, וועלכע בעשטעהט פון פּאַסיקלעך און פינטעלעך. די פּאַסיק־לעך און פינטעלעך ווערען בענוצט אַנשטאַט בוכ־שטאַבען.

די ערשטע טעלעגראַף־ליניע צווישען באַלטי־מאָר און וואַשינגטאָן איז פערטיג געוואָרען אין יאָהר 1844.

מאָרס איז געווען איבערגליקליך. זיין ערפינ־דונג האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ פולשטענדיגען ערפאָלג. אָבער זיין טריומף איז דערווייל געווען בלויז אַ מאָראַלער, קיין לעבען האָט ער נאָך פון דעם נאָך אַלץ נישט געקענט מאַכען, מאָרס האָט אָנגעבאָטען זיין ערפינדונג צו דער רעגירונג פאַר הונדערט טויזענד דאָלאַר. אָבער צו זיין גליק האָט איהם דער קאָנגרעס ענטזאָגט אויסצוגעבען אַזוי פיל געלד פאַר אַזאַ אונוויכטיגער זאַך. אין עטליכע יאָהר אַרום האָט די ערפינדונג געבראַכט מאָרס'ן נישט נאָר פּרעסטיזש און כבוד נאָר אויך אַ סך מי־ליאָנען. די טעלעגראַף־ביזנעס האָט זיך אָנגעהוי־בען שנעל פערשפּרייטען איבער גאַנץ אַמעריקע, אין 1857 איז געגרינדעט געוואָרען די „וועסטערן יו־ניאָן קאָמפּאַני" און טעלעגראַף איז געוואָרען איי־נער פון די גרעסטע געשעפטען אין לאַנד. אַרום 1872 איז דער מאָרס־טעלעגראַף שוין געווען איינ־געפיהרט אין אַלע ציוויליזירטע לענדער פון דער וועלט. פּראָפעסאָר מאָרס איז געשטאָרבען דעם 2טען אַפּריל 1872, אין עלטער פון 81 יאָהר.

(פאָרווערטס) ב. לעוויטין.

זאַלץ אין די אויגן פעפער אין דער נאָז...

ווייב וויל קאַסטרירען איהר מאַן מיט'ן מזרח'דיגען טעמפּעראַמענט

אָפּגעטון דעם בעקער אַבדול־אַגלי אויף טערקיש...

ווילנע. אַ העכסט־סענסאַציאָנעלע פאַמיליען־טראַגעדיע איז געשעהן אויפ'ן טראָקער גאַס, ביים בעקאַנטען אין ווילנע טערק אַבדול־אַגלי.

ווי מ'שמועסט האָט זיך עפּעס אין אַבדול אַגלין אָפּגערופען דער „טערקישער" אינסטינקט און ער לעבט נישט בשלום מיט זיין פרוי און האָט זיך אַ צווייטע געליבטע.

מיט זיין פרוי, אַגב אַ רוסין, האָט ער צוויי זיהן און אַ שיינע טאָכטער פון אַ יאָהר צוואַנציג.

די פרוי פלעגט אָפט איהר מאַן מאַכען סקאַנ־דאַלען הלמאי ער פערראַט איהר. דער טערק אָבער אַבדול־אַגלי האָט זיך געטון זיינס און מיט אויפ־געוואַכטען „אָריענט"־טעמפּעראַמענט זיך געליבט אין אַ יונגער פריילין.

ענדליך איז געלונגען די פרוי פון אַבדול־אַגלי נקמה צו נעהמען פון איהר פערראַטערישען מאַן און גאָר אויף אַן'אויסטערלישען אופן:

ביינאַכט, ווען אין קאַווינאַרניע האָבען זיך קיין געסט נישט געפונען, זענען אַריין צוויי יונגע־לייט, וועלכע האָבען זיך אַוועקגעזעצט ביי אַ טישעל און געבעטען עפּעס צובייסען. אַ ווײַלע שפּעטער איז אַריינגעקומען אַ צווייטער יונגערמאַן און זיך אויך געזעצט ביי אַ טישעל עפּעס צובייסען.

אַבדול־אַגלי האָט בעמערקט, אַז די דאָזיגע געסט פערהאַלטען זיך זעהר נערוועז און ווינקען זיך איינער מיט'ן אַנדערען איבער.

אין אַ ווײַלע אַרום האָט איינער פון די פער־דעכטיגע געסט אַ וואונק געטון דורכ'ן פענסטער צו פערשוינען, וועלכע האָבען זיך די גאַנצע צייט אַרומ־געדרייט אויף יענער זייט טראָטואַר קעגענאיבער דער בעקעריי.

אויף דעם געגעבענעם צייכען איז תיכף אַריינ־געגאַנגען אַ הויכער מאַנספערשוין מיט אַבדול־אַגליס בײדע זיהן. זיי האָבען גלייך פערקלאַפּט די טיר און פערמאַכט די לאָדען.

גלייך נאָכדעם האָבען זיך אויפגעהויבען די צוויי פערזאָן וועלכע זענען געזעסען ביים טישעל, געכאַפּט אַ שיסעל מיט זאַלץ און אַריינגעשאָטען אַב־דול־אַגלין אין די אויגען, ווען דער טערק האָט נאָך נישט בעוויזען צו קומען צו זיך, איז ער פּלוצ־לונג בעפאַלען געוואָרען דורך זיין פרוי מיט די צוואַנציג יעהריגע טאָכטער וועלכע האָט מיט אַ שאַל פערבונדען דאָס מויל און די אויגען און איהם געשמיסען, געצופּט און געשלאָגען וויפיל ס'איז נאָר אַריין. די פרוי האָט אַפילו געוואָלט מיט אַ מעסער קאַסטרירען איהר מאַן און איהם מאַכען פאַר אַ קאַ ליקע אויפ'ן גאַנצען לעבען.

די איבעריגע פערשוינען מיט די זיהנדלעך האָ־בען איהם רעווידירט אַלע קעשענעס און אַרויסגע־נומען הונדערט און צוואַנציג גילדען, אַרויסגעטראָ־גען פון דער בעקעריי די גאַנצע געבעק, אַלע כלים, ווי שפּיגלען, פּאָרטיערען, וועלכע זענען געהאַנגען אויף די ווענט, דעם סאַמאָוואַר אַפילו די גלעזער מיט די לעפעלעך, מען האָט אַפילו אויך אַראָפּגענומען אַבדול־אַגליס דיפּלאָם אַלס בעקער־מייסטער און דעם פּאַטענט.

אָפּטוענדיג זייער שטיקעל טערקישע אַרבייט, האָבען זיי איבערגעלאָזען זייער קרבן אַ געבונדענעם און זיך אַלע אָפּגעטראָגען.

נאָך לאַנגע מאַטערנישען איז אַבדול־אַגלין זיך געלונגען שפּעטער צו בעפרייען פון די שטריק און ער האָט זיך גלייך געווענדעט אין דער גיכער הילף וואו מען האָט פערבאַנדאַזשירט די וואונדען.

די פיער פערזאָן, דער פרויס מיטהעלפערס איז געלונגען נעלם צו ווערען.

די פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג.

ג. מ. האַרדס, דער ערשטער וועלכער איז אַריבערגעפאָהרען די וויסטע סאַהאַראַ אין אַ־אויטאָ איז געשטאָרבען.

אויסגעמאַלקענע

סקיצע פון היינטיגען לעבען אין סאָוו.-רוסלאַנד

וואָס־וואָס, חברים, נאָר אָפּשמייסען זיך אַליין אַמאָל שאַט נישט! וואָרום וואָס איז אַזוינס סאַר טירע, אויב נישט דאָס אָפּלאַכען פון אונזער איי־גען לעבען, ווען ס'הויבט אָן שימלען? ווי האָט מען אונז געלערנט: סאַטירע — דאָס איז די בעסטע ביטש, וואָס צוטרייבערט יעדע שלעכטע קולטור.

צום ביישפּיל, קאָן מען מעלקען אַ מענש, אַנטשולדיגט, כ'מיין אַ פרוי? ניין. אַפילו אַ נישט־דערבאַקענער וועט זאָגען, אַז מען קאָן נישט. און פונ'עסטוועגען — ס'איז אַ פאַקט, וואָס האָט זיך פערלאָפען.

פון פאַך בין איך אַ שמיד, כ'אַרבייט אין אַ פאַבריק. קומען קום איך אָבער פון אַ דאָרף. פערלויפט זיך — כ'פאָהר אַהיים זיך אָפּרוהען, פאַר־פראַווען ס'געזונד. נאָר צו וואָס פערלויפען די פיש פאַר דער נעץ — כ'וועל בעסער דערציעהלען פון אָנהויב.

ס'איז געווען זומער, ווען איך בין געפאָהרען אַהיים זיך אָפּרוהען. אַ הונדערט וויאָרסט פון מיין דאָרף האָט מען אונטערגעוואָרפען אַ נישט־געזעצ־ליך קינד — אַ מיידעלע. ס'איז געווען אַ חמימה, די זון האָט געבאַקען — האָט ס'קינד געוויינט, זיך אויס פערגאַנגען. אַן'עלטערער פויער, וואָס האָט אַריינגעכאַפּט אַן'איבעריג גלעזעל, האָט דער ערש־טער דערהערט ס'געוויין.

— אַהאַ, — האָט דער אַלטער אַ זאָג־געטון,
— דאָס האָט מען אונטערגעוואָרפען.

ער האָט נישט געקאָנט איינשטילען ס'קינד, האָט דער פויער אַוועקגעטראָגען ס'קינד אַהיים.

— האָב איך דיר געבראַכט, אַלטיטשקע, אַ נישט־געטויפט קינד, אַ מיידעלע, מיר וועלען עס האָדעווען.

די אַלטע האָט גענומען דעקען דעם מאַן, געשריגען, אַז זיי האָבען אַליין נישט וואָס צו פרעסען. האָט דער פויער אַוועקגעטראָגען ס'קינד אין דאָרפישען סאָוועט. מ'האָט צונויפגערופען ס'פויע־רים פאָלק, בעטראַכט ס'קינד און גענומען זוכען די מוטער. איינער, אַ נישט־דערבאַקענער, איז גע־פאַלען אויף אַ בהמה'שען מיטעל, האָט זיך נישט געשעהמט און זיך ברייט צורעדט. בשעת מעשה האָ־בען די פויערים געלאַכט, דערנאָך האָבען זיי איינ־ציגווייז צוגענגעבען:

— גערעכט, ער איז גערעכט.

און מיטאַמאָל אַ שטרענגער בעפעהל: די טאַטעס זענען זיך אוגאַנגען איבער די שטיבער זוו האָבען צונויפגעטריבען אין סאָוועט אַריין די מיידלעך, דאָס הייסט, זייערע טעכטער, אויך די ווייבלעך, וואָס זייערע מענער האָבען געדינט אין מיליטער. מען האָט אויך פערבעטען, ווי אַ ספּעץ, די שעהנע מיראָניכע, אַן'אַלמנה מיט שפּאַ־רען.

און דאָס נישט־מענשליכע, כ'וועל זאָגען ס'חיה'שע, האָט זיך גלייך אַרויסגעוויזען. די שעהנע אַלמנה האָט אונטערזוכט יעדעס מיידעל, כי זי האָט נישט קיין מילך. מיט אַנדערע ווערטער — זייט מיר מוחל פאַר די רייד — מען האָט גענומען מעלקען די מיידלעך. אַנדערע האָבען געוויינט, אַנדערע — זיך געזיהעלט און אַנדערע — געשווי־גען. בלויז [illegible], אַ קאָמסאָמאָלקע, האָט זיך נישט געלאָזט. זי האָט געוואַלדעוועט און צודראַפּעט דער אַלמנה ס'שיינע פּרצוף. דעמאָלט איז מיראָניכע אַרויס מיט לשון:

— אָט איז זי ,די מאַמע! באַסטקע, די קאָמסאָ־מאָלקע, האַלט זי, די פערשאָלטענע.

די פויערים האָבען זיך געוואָרפען אויף דער אומגליקליכער גאַסטיען:

— הינטישע טאָכטער, — האָבען זיי געשריגען, —וועסט נאָך אונטערוואַרפען אַ קינד? אַזאַ פאַר־שיוועע קאָמסאָמאָלקע... מיראָניכע, אונטערזוך זי!

די שעהנע אַלמנה האָט געאַרבייט מעשים — קיין טראָפּען מילך איז נישט געווען צו וועהן. פון חרפּה האָט באַסטיע געחלש'ט. ס'עלבע מיט די זעלנערישע ווייבער — קיין לעק מילך.

דעם זעלבען אויפדערנאַכט האָט אַ צווייטע מכשפה געלאָזט פאַלען אַ וואָרט, אַז די שעהנע אַלמנה איז אַ קאַליקע, נישט קיין ספּעץ, אַז אָפּ־מעלקען דאַרף מען קאָנען. ס'טרעפט אָפט, אַז קוה, וואָס איז נישט מעהר ווי אַ בהמה, האַלט אין זיך איין די מילך, גיט נישט און פּטור! ס'פינס־טערע פויערים־פאָלק האָט געגלויבט און בע־שלאָסען איבערצוחזר'ען די נישט מענשליכע, אַז איהר ווילט, חזיר'שע אונטערזוכונג. מ'האָט ווידער צונויפגעטריבען די מיידען. און אַנשטאָט דער נייער ספּעץ, די נישט דערבאַקענע מכשפה.

דאָס מאָל אָבער האָט זיך אויפגעהויבען אַ סקאַנדאַל .די מאַמעס האָבען זיך איינגעשטעלט פאַר די טעכטער און מיט דרענגער און בעזימער פּעטריבען די פויערים.

פונקט דעמאָלט בין איך אָנגעפאָהרען אין דאָרף אַריין.

כ'האָב צונויפגערופען דעם עולם, וואָס האָט געקוקט אויף מיר מיט דרך־ארץ, און אַוועקגע־לייגט פאַר זיי אַ שטיקעל מאָראַל, כ'האָב זיי געוויזען, ווי באַריש זיי זענען. כ'האָב זיי געסטראַשעט מיט געריכט, מיט בעשרייבען זיי אין דער צייטונג, ס'פויערים־פאָלק האָט שווער געזיפצט און געשוויגען. ס'קינד, האָב איך אָפּגעמאַכט, זאָל זיך האָדע־ווען אויפ'ן דאָרפס חשבון, און כ'האָב צושיקט איבער אַלע דערפער אַזאַ מודעה:

„מיר זוכען די מוטער פונ'ם אונטערגעוואָר־פענעם קינד, איהר לעבענס־מיטעל איז געזיכערט, זאָל זי קומען נאָכ'ן קינד און זאָגען, ווער עס איז דער שולדיגער טאַטע. איהם, דעם פאָטער, וועלען מיר משפּט'ען, ווי מען משפּט אַ הינטישען זוהן, און איהם צווינגען אויסצוהאַלטען ס'קינד, ביז ס'וועט ווערען פול־יעהריג".

און וואָס מיינט איהר? אויף אַלעמענס וואונ־דער איז געקומען די שעהנע אַלמנה, אָט די ספּעץ, וואָס האָט...

— איך, — זאָגט זי, — בין דעם קינדס מאַמע.

— און ווער איז דער טאַטע? — האָט דער עולם געפרעגט.

און שטעלט זיך אויף, — דער שולדיגער טאַ־טע — דאָס בין איך!

כ'האָב זיך דערמאָנט מיין פּאַראַיאָהריגע וואַ־קאַציע, ווי כ'האָב פערבראַכט מיט דער שעהנער אַלמנה, און נישט געלייקענט קיין וואָרט. כ'האָב גענומען ס'קינד און עס אַ קוש געטון.

נאָכ'ן אָפּרוה, אַן'אויסגערוהטער, מיט פרישע כוחות, בין איך צוריקגעפאָהרען אין דער פאַבריק, אַריין, מיט אַ ווייב און מיט אַ קינד, ס'קינד האָט מען אַ נאָמען געגעבען — ליבע. מיר לעבען גוט, און ס'מיידעלע איז אינגאַנצען געראָטען אין מיר. האָט אויף דער פלייצע פונקט אַזאַ לעבער'ל ווי איך האָב, הייסט עס, — אַ גליקליכער טאַטע, און איך אַליין האָב זיך אָפּגעשמיסען, געוואָרען אַ שטיק סאַ־טירע; איך, דער שמיד.

וו. שישקאָוו.

האנדווערקעריי און האנדעל

איך דער וואר כאלופניקעס

אַ בעזונדערע קלאַס פון בעלי־מלאכות זענען די אַזוי גערופענע כאַלופניקעס גאַנץ אָפט זענען די אינטערעסען אין איין און דעמזעלבען פאַך פער־שידענע, און גאַנץ אַנדערע נויטען דרוקען דעם כאַ־לופניק און דעם בעל־מלאכה, וואָס אַרבייט אין זיין ווארשטאַט אויף אייגענער רעכנונג.

ס'איז אויך פערשטענדליך: לעולם איז דער כאַ־לופניק נישט קיין זעלבסשטענדיגער בעל־מלאכה, ער איז אַן'אַרבייטער וועלכער אַרבייט נישט אין דער פאַבריק נאָר ביי זיך אינדערהיים מייסטענס מיט דעם מאַטעריאַל פון פאַבריקאַנט, בעקומענדיג אויסגע צאָהלט דעם לוין. דער מייסטער אָבער אַרבייט אין גאַנצען אויף אייגענער רעכנונג מיט אייגען מאַ־טעריאַל און דאָ איז שוין די קאַלקולאַציע אינגאַנצען אַנ'אַנדערע, דען דאָס פערדינסט בעשטעהט שוין נישט פון בלויזען לוין, נאָר צו די אייגענע קאָסטען צוזאַמען מיט'ן לוין ווערט צוגערעכענט אַ געוויסער פראָצענט־זאַץ פון פערדינסט.

עס איז ביז יעצט נישט פערהאַן קיין געזעץ, וועלכעס זאָל רעגולירען דאָס פראָבלעם פון כאַלופ־ניקעס. עס הערען זיך לעצטענס זאַגאַר קלאַנגען וועגען אַ געזעץ דאָך די אָנגעוויטאַגטע פרנסה־פראַ־גע וועט דאָך דאָס געזעץ נישט ערלעדיגען, די האַלבע אַרבייטער און האַלבע האַנדווערקער געפי־נען זיך אויפ'ן שידוועג, נישט וויסענדיג צו וועמען די געהערען.

די כאַלופניקעס ווערען פון אַרבייטסגעבער נאָך פיל מעהר אויסגענוצט ווי דער אַרבייטער. די סיבה דערפון איז די שוואַכע אָרגאַניזאַציע פון כאַ־לופניק.

אויב די לאַגע פון זעלבסשטענדיגען האַנד־ווערקער איז ביי דעם יעצטיגען קריזיס גענוג שווער איז זי ביים כאַלופניק נאָך פיל שווערער. דער פאַ־בריקאַנט אָדער סוחר אין ווערענט האַנד עס געפינט זיך דער כאַלופניק ווייס צו־גוט ווי אַזוי איהם צו דריקען, מיר האָבען דאָ נישט לאַנג בעמערקט ווי אַזוי דער קאַמאַשענשטעפער כאַלופניק ווערט אויסגענוצט דורכ'ן סוחר וועלכער דריקט דעם פרייז בעת ער גיט אַרויס אַרבייט ביז אַ מינימום און דער כאַלופניק נישט האָבענדיג קיין אַנדער ברירה מוז אָננעהמען די אַרבייט כדי אויסצולעבען בדוחק דעם טאָג. אַזוי איז אין אַלע פאַכען און דאָס נאָר צוליב דער דעזאָרגאַניזאַציע פון דעם אַרט האַנדווערקער.

אַ שעהנעם עקספערימענט פיהרט דורך לעצ־טענס דער טאַמבורירער־מייסטערפעראיין ביים האַנד ווערקער־פערבאַנד פאָלודניאָווא 4. טאַמבוראַציע איז אין 90 פראָצענט אַ בראַנזשע פון כאַלופניקעס, איינע פון די הויפט־צווייגען אין דעם פאַך איז די דעקען־טאַמבוראַציע. דער פרייז פון טאַמבוראַציע לוין פאַר אַ קאָמפלעט דעקען איז אין לעצטען יאָהר געפאַלען ביז דער נידריגסטער מדרגה און דאָס נאָר צוליב דעם, וואָס יעדער טאַמבורירער בעזונדער, וועלענדיג בעקומען אַרבייט לעגט פאַר זיין אַרבייט שטענדיג מיט איניגע אָדער מיט איניגע צעהנ־דליג פראָצענט ביליגער ווי דער צווייטער. דער פרייז איז היינט מיט צעהן מאָל קלענער פון אַ נאָרמאַלער סטאַווקע, ביי וועלכער מען וואָלט געקאָנט זיך ווי עס איז אויסלעבען, די קאָנקורענץ דורכ'ן אויסכאַפען די אַרבייטספלעצער דורך רעדוצירען דעם לוינפרייז איז שוין דערגאַנגען ביז אַ אַבסורד. און דאָס כאַראַק טערישטישסטע דערביי איז דער פאַקט, אַז עס ווער־רען פון צייט צו צייט אָנגענומען לוינאַקציעס, וועל כע געבען שטענדיג אַ פּאָזיטיווען רעזולטאַט אָבער שוין צומאָרגענס נאָך יעדען זיג, געהט דער טאַנק אויסנייי און די ווילדע קאָנקורענץ מאַכט ווידער חרוב דאָס ערגאבערטע. און דאָס אַלעס צוליב דער אונבעוואוסטזיניגקייט אַז אַ פעסטע אָרגאַניזאַציע קען העלפען, עס זענען שוין פערשידענע פרובען גע מאַכט געוואָרען די לאַגע צו ענדערען. עס האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען, דער פראָיעקט וועלכען די טאַמבורירער ווילען יעצט איינפיהרען און לע־בען האָט אַלע שאַנסען דורכגעפיהרט צו ווערען, דער הויפטציל וועלכען די פראָיעקטגעבער שטעלען זיך, איז, דאָס אויסמיידען פון וועלכען עס איז קאָנטאַקט צווישען דעם טאַמבורירער און דעם פאַבריקאַנט און דעריבער וועט מען שוין נישט קענען דורכקומען צווישען זיך אויפ'ן אויפער געגען די אינטערעסען פון דעם כלל. די ראָלע פון פערמיטלער וועט איבער נעהמען אַ קאָאָפעראַטיוו, וועלכער וועט האָבען די אויפגאַבע אָהן דער מיטווירקונג פון טאַמבורירער אָנצונעהמען די אַרבייט פון אונטערנעהמער, איבער געבען די דעקען צו טאַמבורירען, אָפרעכענען מיט'ן אינטערנעהמער און אויסצאָהלען דעם טאַמבורירער, עס איז זעלבסטפערשטענדליך געוואונשען, אַז אַלע טאַמבורירער זאָלען אריינטרעטען אַלס מיטגלידער פון קאָאָפעראַטיוו. ס'איז פערהאַן אַ האָפנונג אַז אַלע שטערונגען זאָלען בעזייטיגט ווערען.

עס וואָלט געוועזען אַ גרויס געווינס פאַר דעם כאַלופניק פון אַלע פאַכען אויב דער עקספערי־מענט זאָל זיך איינגעבען. די הויפט מכה אין יעדער בראַנזשע ביי די כאַלופניקעס איז די פרייז־פראַגע. ביי מענשליכע פרייזען וואָלט דער כאַלופניק געקאָנט פרנסה האָבען, עס איז דעריבער זעהר געוואונשען אַז דער פראָיעקט זאָל פערווירקליכט ווערען. ער וועט דעמאָלט קענען איינגעפיהרט ווערען אויך אין אַנדערע בראַנזשעס און מיטווירקען אַז אויך די כאַלופניקעס זאָלען ענדליך קענען פיהרען אַ לע־בען מיט מענשען גלייך.

ב. פרוינד.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען?

פון דער האנדווערקער־קאמער

ס'איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דער אָרגאַניזיר־קאָמיסיע פאַר בוי־שוץ מיט דער בעטיי־ליגונג פון פרעזידענט זאַרזיצקי, דיר. גאשין און ד״ר קאַצענבויגען. עס זענען ערלעדיגט געוואָרען אַלע פאָרמאַליטעטען וואָס זענען פערבונדען מיט'ן צוזאַ־מענגערופען די קאָנפערענץ פון אַלע צע:ך. גלייכ־צייטיג איז בעשלאָסען געוואָרען אויפ'ן פאָרשלאַג פון פרעזידענט זאַרזיצקי איינצולאַדען אויף דער באַ הענטער זיצונג פון דער קאָמיסיע דעם 24. ד. ח. איניגע בוי־אונטערנעהמער.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון טאמבו־רירער־מייסטער־פעראיין

דינסטאג ד. 29. ד. ח. 8.30 אוו. קומט פאָר אַ אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון פעראיין, אויפ'ן טאָג־אָר־דנונג שטעהט צ. אַ.: 1) וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג. 2) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און אויפזיכטס־ראַט פון קאָאָפעראַטיוו.

3) וואַהלען פון אַ שידס־געריכט פון יורידישען אָפמאַך. אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

פון דאמען־בעשטעלטען־צעך פיעטריקאווער 64

די דאַמען־בעשטעלטע שניידער וואָס קאָנצענ־טרירען זיך זייט די לעצטע פאַר חדשים אין צוויי־טען צעך, פיעטריקאווער 64, האָט בעוויזען דורך דער קורצער צייט פון איהר עקזיסטענץ פיל אויפצוטון, געשאַפען אַ הילפס־קאַסע וועלכע גיט זיך זעהר גוט איין און האָט פיל מיטגעהאָלפען איהרע מיטגלי־דער אין דער שלעכטער צייט פון נאָך דעם סעזאָן און בעוויזען צו אָרגאַניזירען אַ גרויסען טייל פון דאַמען־שניידער אַלס מיטגלידער ביים צעך.

די פערוואַלטונג האָט אין דער צווישענצייט פון נאָך דעם סעזאָן געפיהרט פערשידענע פאַך־שמועסען, וועלכע האָבען אויפגעהויבען דעם קולטורעלען מצב ביי די מיטגלידער.

די פערוואַלטונג האָט פערזאָרגט די מיטגלידער מיט די נייעסטע מאָדעלען פון פּאַריז.

די מיטגלידער האָבען אויסגעדריקט אַנערקע־נונג דער פערוואַלטונג פאַר די בעשאַפענע מאָדע־לען צום זומער־סעזאָן. אויף אַ ספּעציעלער פערזאַמ־לונג איז ברייט אַרומגערעדט געוואָרען די זומער־מאָדע און די פראַגע וועגען פאַרבען. וואָס וועט געטראָגען ווערען.

עס איז גלייכצייטיג אַרומגערעדט געוואָרען די עקאָנאָמישע לאַגע פון דאַמען־בעשטעלטען האַנד און עס איז אָנגענומען געוואָרען פערשידענע בע־שלוסען ווי אַזוי אין דער צוקונפט צו פערבעסערען די עקאָנאָמישע לאַגע אין דעם פאַך.

דער טערמין פון רעקורסען

לויט'ן פעראָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטער פון 4 פעברואַר 1932 לויפט אָפ דער טערמין פון אַריינ טראָגען רעקורסען פאַר די שטייער־צאָהלער וועלכע געניסען פון „ריטשאַלט" דעם 1 מאַי פאַר אַלע אַנ־דערע צאָהלער דעם 15. מאַי.

אכטונג, קליינהענדלער

די אויסמעסטונג פון ריטשאַלט־שטייער

דער צענטראַלער קליינהענדלער פעראיין פאַ־מאַרסקאַ 15 טיילט אונז מיט אַז אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג וועגען „ריטשאַלט" טרעטען צו די שטייער־אַמטען די טעג אויסצומעסטען דעם „רי־טשאַלט"־שטייער פאַר'ן קליינהענדלער.

ס'איז פאָראויסצוזעהען אַז די אויסמעסטונג און דאָס פעסטשטעלען די הויך פון „ריטשאַלט" וועט אָנטרעפען אויף גרויסע אומפינקטליכקייטען און טעותים, פיל רעקורסען זענען נאָך פאַר'ן יאָהר 1930 נישט בעטראַכט געוואָרען, און דעריבער זענען נישט פערהאַן די ענטגילטיגע סומען פון די אומזאַ־צען, בעזונדערס צוליב די פערשידענע אונטערשיי־דען אין דער בוכהאַלטעריע פון די שטייער־אַמטען, דעריבער דאַרפען אַלע קליינהענדלער אַמשפּעטעס טענס ביז'ן 15־טען אַפּריל מעלדען זיך אין זייערע אָרגאַניזאַציעס ביילייגענדיג די צאָהל־צעטלען (נאָ־קאַזען פאַר די יאָהרען 1928. 1929 און 1930.

צו וועמען דאַרף מען זיך ווענדען מיט רעקורסען מכח פאטענטען

ווען אַ שטייער צאָהלער האָט אויף דער ביטע צו דער שטייער־מאַכט וועגען פעררעכענען איהם דעם פאַטענט צו אַ קלענערע קאַטעגאָריע בעקומען אַנ'אָפּזאָג קען ער די דעציזיע נישט אָנקלאָגען אין העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל וועלכער בע־טראַכט בכלל נישט די פראַגע ווייל זי האָט נישט צו טון מיט דער שטייער־פליכט נאָר מיט דער קאַטעגאָ־ריע פון פאַטענט. אין אַזעלכע פאַלען קאָן מען זיך ווענדען מיט אַ בקשה צום פינאַנץ־מיניסטער וועגען רעווידירען דעם בעשלוס פון דער פינאַנץ־קאַמער.

ס'וועלען נישט צוגענומען ווערען קיין לערן־יונגלעך אין די שוסטער־ווארשטאַטען

די לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער האָט טוגאַנ דערגעשיקט אַ צירקולאַר וועגען דער אַקציע וואָס ווערט געפיהרט צו העלפען דער שוסטער־בראַנזשע וועלכע געפינט זיך אין אַ פערצווייפעלטע לאַגע.

אינ'ם צירקולאַר ווערט געזאָגט, אַז דער ראַט פון די האַנדווערקער־קאַמערען ווי אויך די לאָד־זער האַנדעלס־קאַמער האָט בעשלאָסען אַז ס'זאָל אָפּגעשטעלט ווערען ביז צום אָפּרופען, דאָס אָנ־נעהמען לערן־יונגלעך און פּראַקטיקאַנטען אין דער שוסטער־בראַנזשע, כדי אַזוי־אַרום אין דער צו־קונפט נישט צו פערמעהרען די צאָהל שוסטער־ווארשטאַטען.

די פראגע פון פוילישען עקספּארט אויף די אמעריקאַנער מערק

דאָס האַנדעלס־מיניסטעריום האָט מיטגעטיילט דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער אַז דער גענעראַל־קאָנסול פון פערו און קאָלומביאַ אין פוילען האָט אינטערוועניר'ט ביי דער קאָלומביער רעגירונג וועגען עפענען דעם קאָלומביער גרעניץ פאַר'ן אימפאָרט פון פוילען.

די קאָלומביער רעגירונג האָט אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אינטערווענץ מיטגעטיילט דעם קאָנסולאַט אַז די אימפאָרט־בעגרענצונגען בנוגע פוי־לען זענען צוריקגעצויגען געוואָרען, אַזוי אַז אין דערמאָהנטען לאַנד קענען ווייטער געשיקט ווערען פוילישע סחורות.

אינטערעסאנטע האנדעלס־פראצעסען

דעציזיעס פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל אין פערשידענע שטייער־פראגען

מיר געבען דאָ איבער עטליכע זעהר אינטע־רעסאַנטע אורטיילען פון העכסטען אַדמיניסטראַ־טיווען טריבונאַל אין שטייער־פראַגען.

שטייערען פון קאמיסיאנערען

אין געגעבענעם פאַל האָט אַ קאָמיסיאָנער געהאַט אַנ'אָפמאַך מיט זיין פירמע, אַז ער בעקומט אַלס בעלוינונג פראָוויזיע און אַ געוויסע גאַראַנטיע פאַר דער פעראַנטוואָרטליכקייט וואָס דער קאָמיסיאָ־נער האָט אויף זיך גענומען ביים געבען קרעדיט די קליענטען. פאַר דעם ענטשפרעכענדען יאָהר, האָט די פירמע אויסגעצאָהלט דעם קאָמיסיאָנער די פראָוויזיע, דאַגעגען די גאַראַנטיע איז נישט אויסגעצאָהלט געוואָרען ביז צו אַנ'ענטגילטיגער אָפרעכנונג, די שטייער־מאַכט איז געשטאַנען אויפ'ן שטאַנדפונקט, אַז הגם די גאַראַנטיע איז נאָך דעם קאָמיסיאָנער נישט אויסגעצאָהלט געוואָרען, איז עס אָבער אַ טייל פון זיין אומזאַץ און האָט אויך פון דער סומע בעשטימט שטייער.

דער קאָמיסיאָנער האָט אָנגעקלאָגט די דע־ציזיע פון דער שטייער־מאַכט צום העכסטען אַדמי־ניסטראַטיווען טריבונאַל.

דער טריבונאַל האָט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפונקט, אַז ביים האַנדעל ווערט גערעכענט אַלס אומזאַץ דער מאָמענט ווען די טראַנזאַקציע ווערט אָדורכגעפיהרט ביים קאָמיסיאָנער, אָבער נאָר דעמאָלס ווען דער קאָמיסיאָנער בעקומט אויסגע־צאָהלט דאָס געלד, צוליב דעם האָט דער טריבו־נאַל אָפּגעשאַפט די דעציזיע פון דער שטייער־מאַכט.

דיס אפרעטורען און פארבען סחורות איז פרעמדע אונטער־נעהמונגען

אין קאָנקרעטען פאַל האָט אַ וועבעריי ביי איהר פאַבריק געפיהרט אַ הורט־פערקויף פון סחו־רות, וועלכע ווערען ביי איהר אויסגעוועבט, אָבער ווערען געפאַרבט און אַפּרעטירט אַנדערשוואו. די וועבעריי האָט אויסגעקויפט נאָר אַ רעגיסטראַציע־קאַרטע.

די פינאַנץ מאַכט האָט געפאָדערט אויסצו־קויפען אַ בעזונדערען אינדוסטריע־פּאַטענט און אַזוי־אַרום אָפּגעזאָגט צו געבען די סחורות דעם כאַראַקטער פון אייגענע אויסאַרבייטונגען.

דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל האָט אָפּגעשאַפט די דעציזיע פון דער שטייער־מאַכט, אַרויסגעהענדיג פון דעם שטאַנדפונקט, אַז ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען דער בעציהונג פון אייגענע אויסאַרבייטונגען צו אַפּרעטורען אין פאַר־בערייען שפּילט דאָ אַ דאָמינירענדע ראָל דאָס עצם אויסאַרבייטען פון די מאַטעריאַלען, דאָס הייסט דער פּראָצעס וואָס ווערט אָדורכגעפיהרט אין דער וועבעריי, אַנדערע טעטיקייטען וואָס פערטיגען אויס די סחורות האָבען נאָר אַ הילפס־כאַראַקטער. דער פּעזיצער פון דער וועבעריי האָט דעריבער דאָס רעכט נאָר אויסצוקויפען אַ רעגיס־טראַציע־קאַרטע.

דאס צוריקגעבען פון שטעמפעל־אפצאהל צום אומזאץ פון פערקויפער

אין געגעבענעם פאַל האָט זיך געהאַנדעלט וועגען שטעמפעל־אָפּצאָהל פון די פאַקטורען, וואָס ווערען אויסגעשטעלט דורך דעם פערקויפער צו אָפּנעהמער. דער צאָהלער האָט געהאַלטען, אַז די שטעמפעל־אָפּצאָהלען געהערען נישט צו זיין אומ־זאַץ און דאַרף דעריבער נישט בעשטייערט ווע־רען.

דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל האָט אָנערקענט, אַז די אויסגאַבען אויף שטעמ־פעל־אָפּצאָהל ביים אויסשטעלען רעכנונגען זענען האַנדעלס־אומקאָסטען און אָנערקענט, אַז דער אָפּ־צאָהל איז אַ טייל פון שטייער־אומזאַץ.

קאנפערענץ מיט די קליינהענדלער אין האנדעלס־מיניסטעריום

אין דער קאָנפערענץ וואָס איז פאָרגעקומען אין האַנדעלס־מיניסטעריום, איז דער צענטראַלער קליינהענדלער־פערבאַנד פערטרעטען געווען דורך די ה״ה פרעזעס אַדוו. זונדעלעוויטש, ראַטמאַן אָרענ־שטיין (לעמבערג) און אַדוואָקאַט מאַלקין.

אין דער פראַגע פון די קליינהענדלער האָט דער הויפט־ראַט פון פוילישען סוחרים־פערבאַנד צוגעשטעלט אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען עס איז אונטערגעשטראָכען געוואָרען, אַז דער גאַסען, און הויזירער־האַנדעל פערשפרייט זיך אין פוילען אונ־טער'ן איינפלוס פון רעליגיעזע און נאַציאָנאַלע פאַקטאָרען.

פרעזעס אַדוואָקאַט זונדעלעוויטש האָט געהאַל־טען אַ רעפעראַט, אין וועלכען ער האָט אָנגעוויזען, אַז אין דעם גענעראַל־פּראָבלעם פון די פרימיטיווע פאָרמען פון האַנדעל דאַרף מען אונטערשיידען די פראַגע פון גאַסען־האַנדעל, הויזירער האַנדעל און די פראַגע פון מאַסקירטען האַנדעל אַלס פּראָב־לעמען, וואָס זענען צווישען זיך נאָר לויז צוזאַמענ־געבינדען.

אונאַבהענגיג פון דער אָדער אַנדערער בע־ציהונג צום גאַסען־האַנדעל דאַרף מען פעסטשטע־לען, דאָס צוליב סאָציאַל־פּאָליטישע אוןווירט־שאַפטליכע טעמים אינ'ם מאָמענט פונ'ם שווער דורכ געלעבטען יעצט ווירטשאַפטליכען קריזיס און קודם־כל איז דער צייט פון דער גרויסער אַרבייטסלאָזיג־קייט, איז יעדע בעגרענצונג אין בעצוג צום האַנ־דעל שעדליך. דער גאַסען — האַנדעל איז טאָלע־רירט אין מערב־אייראָפּע און אין אַמעריקע. דער־זעלבער האַנדעל קאָנקורירט נישט מיט'ן דעטייל־האַנדעל נאָר פערקעהרט, ער פערלייכטערט איהם צו ליקווידירען פערשידענע פערעלטערטע, אַלט־מאָדישע אָדער בעשעדיגטע סחורות און דערמיט דערפיהרט דער גאַסען־האַנדעל צו אַ פערגרעסער־טער קאָנסומציע.

וואָס שייך דעם הויזירער האַנדעל קענען נישט אַרויסגערוקט ווערען קיין שום פאַרוואורפען וועגען דעם שאָדען, וואָס ער ברענגט דעם נאָרמאַלען דעטייל־האַנדעל (קראַמען־האַנדעל). הויזירער שפּי־לען אַ פּאָזיטיווע ראָלע דערמיט. וואָס זיי פערשפּריי־טען סחורות און דערפיהרען דעם דערמאָהנטען האַנדעל צו פערגרעסערען דעם פערברויך פון סחורות.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 23 טו אדר ב' תרצ"ב

מעריב

זון-אויפגאנג 5.47

זון-אונטערגאנג 5.43

פון האנדעלס געריכט

פערלענגערט דעם „נאדזור" פון „אקצ. געז. קאראל שטיינערט". — וועט די פירמע „אדאלף קרענינג" בעקומען א „נאדזור".

מיט עטלעכע חדשים צוריק, האט די „אקצ. געז. קאראל שטיינערט" בעקומען א „נאדזור" אויף 3 חדשים. דער טערמין האט זיך געענדיגט דעם 16-טען דעצעמבער פ. י.

דאס געריכט האט דעם טערמין פערלענגערט ביז'ן 16-טען מערץ ד. י.

איצט האט די פירמע זיך ווידער געווענדעט צום געריכט, צו פערלענגערען דעם טערמין פון „נאדזור".

דאס געריכט האט דעם „נאדזור" פערלענגערט ביז'ן 16-טען יוני ד. י.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעטראכט די ביטע פון דער פירמע „אדאלף קרעינינג", זייד-פאבריק (פעטריקאווער 136) וועגען א „נאדזאר".

צוליב דעם, וואס עטליכע קרעדיטארען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען געבען דער פירמע א „נאדזאר", איז דער ענין אפגעלעגט געווארען ביז'ן 26-טען אפריל ד. י.

* * *

אין לאקאל פון אדוואקאטען-פעראיין, איז ד. 21-טען מערץ ד. י. פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג, אויף וועלכער ס'זענען בעהאנדעלט געווארען א גאנצע רייה פראגען. אלס דעלעגאטען צום פארשטאנד, זענען געוועהלט גע-ווארען די אדוואקאטען: סטעפאן ציגאנסקי, צ-מונד מאשקאווסקי און יוזעף אדאמאוויטש.

געמשפט איהם אהן „איהם"

און איצט האט מען איהם אליין געפאקט, און ער וועט בעקומען א צולאג...

(2) דעם 5 מערץ האט מען אין לאדזער קרייז-געריכט געמשפט פאר א גנבה דעם גנב סטאניסלאוו קענדזשערא און נאך 2 שותפים זיינע.

אזוי-ווי אין געריכטס זאל איז דאן געראד געווען א גרויסער עולם, איז דעם גנב געלונגען ארויסצוקריגען זיך אין דרויסען און צו ענטלויפען.

האט מען איהם געמשפט „אהן איהם", און ער האט בעקומען א פסק: 3 יאהר אויסבעסערונגס-הויז.

אונאפהענגיג דערפון האט איהם פאליציי נישט אויפגעהערט ארומצוזוכען, און נעכטען האט מען איהם ארעסטירט אין דער „מלינה" פון לודוויק הארצענמאיער אויף נאווי-שוויאט 59.

מען האט איהם אפגעפיהרט מיט פאראר, און מיט קייטען אויף די הענד אין טורמע אריין, און איצט וועט ער קריגען א „דאראטעק" צום פריהערדיגען פסק-דין פאר'ן ענטלויפען פון געריכט.

4 יאהר אויז אנדערטהאלבען

אזעלכע „שלח-מנות'ן" האבען נעכטען בעקומען 2 גנבים

(2) אין דער נאכט פונ'ם 7 אויפ'ן 8 דעצעמבער פ. י. האט מען ביי פייוויש קליינען (לימאנאווסקיעגא 24) ארויסגע'גנב'עט אן אייזערנע קאסטעטקע, אין וועלכער ס'איז געלעגען 50 זלאטעס מזומן-געלד און אויף 4,025 זל. וועקסלען.

מ'האט די גנבים דאן געשטערט אין דער ארבייט און זיי זענען ענטלאפען.

קליין האט געשילדערט אין דער פאליציי ווי זיי זעהען אויס, און אויפ'ן צווייטען טאג האט מען זיי ארעסטירט.

נעכטען זענען זיי געשטאנען פאר'ן געריכט און הגם זיי האבען זיך נישט מודה געווען אין דער גנבה, האט מען זיי דאן פערמשפט: דעם 22,יאהריגען פראנצישעק דודעק אויף 4 יאהר, און דעם 22-יאהריגען זיגמונט יאווארסקי אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע.

זנות, מחמת הונגער

א טרויעריגע סטאטיסטיק פון 1931

(2) לויט דער סטאטיסטיק פונ'ם זיטען-אמט פאר'ן יאהר 1931, זענען אין משך פון דעם יאהר פערהאלטען געווארען בסך הכל 211 פרויען, פערדינטיגע אין פראווען זנות אויף א „נישט לעגאלען אופן".

דאס זענען דער-עיקר מיידלעך אין דער עלטער פון 16 ביז 19 יאהר.

עס זענען אבער אויך פערהאן עלטערע פערהייראטע און אפילו מוטערס פון קינדער.

פון דער דאזיגער צאהל זענען אזש 59 יודישע טעכטער...

דער רוב פון די פערהאלטענע זענען דינסט-מיידלעך, פאבריק-ארבייטערינס, שניידערינס, שילפערינס פון מיטעל-שולען, מאניקורשיסטקעס א. א וו.

חוץ 28, וואס ארבייטען ביי פערשידענע מלאכות, זענען די איבעריגע ארבייטסלאז, און צו טרייבען אויסגעלאסענקייט האט זיי געטריבען די נויט.

38 פון זיי האבען בפירוש דערקלערט, אז זיי מוזען זיך פערנעהמען מיט זנות, כדי צו דערנעהרען זייערע קינדער.

פון די 211 פרויען האבען זיך 141 ארויסגעוויזען פאר ווענעריש-קראנק.

פערהאלטען זענען די אלע געווארען אין רעסטאראן-קאבינעטען, האטעלען, קאוואלערקעס א. א. וו.

טראמוואי-ארבייטער ווערען נישט אפגעזאגט

(2) כידוע זענען די טראמוואי-ארבייטער אויף 3 חדשים געקינדיגט געווארען דורך דער טראמוואי-דירעקציע דעם 1. יאנואר ה. י. אזוי אז די קינדיגונג ענדיגט זיך דעם 30. ד. ח.

אזוי ווי אבער די ארבייטער זענען נאכ'ן שטרייק צוריקגענומען געווארען אויף נייע בעדינגונגען, איז דאס אפזאגען זיי פון דער ארבייט איצט נישט אקטועל.

א סאלטיס, וואס נעהמט זיך צו שטייער-געלדער

(2) דער 42-יאהריגער סאלטיס פון דארף וואדזשיעראדי, לאסקער קרייז איז נעכטען פערמשפט געווארען דורכ'ן לאדזער קרייז-געריכט אויף א האלב יאהר טורמע פאר'ן צואייגענען זיך 1,576 זלאטעס מיט 2 גראשען שטייער-געלדער.

אפצאל פון אויטאס

(2) די לאדזער פינאנץ-קאמער האט בעקומען פון פינאנץ-מיניסטעריום א צירקולאר. אין וועלכען עס איז אנגעוויזען די הויך פון די יעהרליכע אויסאפצאהלען.

די נייע אפצאהלען זענען גילטיג פון דעם 1. אפריל אן.

עס שמעקט מיט פולווער...

אויפ'ן שטשורעס-פראנט הויבט זיך אן צו רוכעווען

(2) די לאדזער סטאראסטווע איז מודיע, אז די אקציע פון אויסראטען די שטשורעס אויפ'ן לאדזער שטח, הויבט זיך אן נישט דעם 7-טען נאר דעם 14 אפריל.

די הויז-בעזיצער דארפען זיך מעלדען אין די סאניטאר-שטעלען פונ'ם 9 ביז'ן 14 אפריל, וואו זיי וועלען קאנען בעקומען די סם'ען (נישט פאר זיך, חלילה, נאר פאר די שטשורעס...) צו 3 זלאטעס א פארציע.

די וואס וועלען זיך נישט מעלדען, וועלען בעשטראפט ווערען מיט 500 זלאטעס, אדער מיט 3 חדשים ארעסט.

די סם'ען פאר די שטשורעס זענען פרעפארירט פון ים-ציבעלעס און זענען אבסאלוט נישט שעדליך פאר הויז-חיות.

בראנגעז אין ארדענונג די הייזער

א פעראָרדענונג פוז לאדזער סטאראסטווע

די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע איז מודיע, אז אין שייכות מיט'ן אנקומענדען פריהלינג האט זי פעראָרדענט צו דערוויטערען אלע סאניטאר-דעפעקטען אין אונזער שטאט.

אלע הייזער און הויפען דארפען געבראכט און געהאלטען ווערען אין דער געהעריגער ארדנונג.

די פעראָרדענונג פון דער סטאראסטווע ענטהאלט 7 פונקטען.

כדי קאנטראלירען צי די פעראָרדענונג ווערט אדורכגעפיהרט, וועלען אין שטאט ארויסגעשיקט ווערען ספעציעלע פאליצי-קאמיסיעס, וועלכע וועלען לוסטרירען די בעזונדערע אביעקטען.

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז היינט מיטוואך דעם 23 מערץ הויבט מען אן אויסצאהלען די דרינגענדע שטיצע פאר'ן חודש מערץ, פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האלטע אויס א פאמיליע.

נישט פערהייראטע האבען נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע. די אויסצאהלונגען קומען פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע, זשעראמסקי 74 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג, לויט פאלגענדען סדר:

מיטוואך, 23 מערץ, די נעמען וואס הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען:

A B C D E F G H I J

דאנערשטאג, 24 מערץ:

K L Ł M M N O P

פרייטאג, 25 מערץ:

P R S T U W Z Ż

30 גראשען אנשטאט 35

וועט פונ'ם 15. אפריל אז קאסטען א צוגעמאכטער בריף.

(2) פונ'ם 15 אפריל ה. י. אן וועט דער 10-גראשענדיגער צושלאג לטובת ארבייטסלאזע, וואס ווערט לצת עתה גענומען פון פאסט-זענדונגען, רעדוצירט ווערען אויף 5 גראשען, אזוי אז פערמאכטע בריף, וואס קאסטען איצט 35 גראשען, וועלען קאסטען 30 גראשען א. א. וו.

פון דעם 1. מאי אן וועט אויך ארגאניזירט ווערען דער צושלאג לטובת ארבייטסלאזע פון טעלעפאן- און ראדיא-אפאראטען, אזוי אז די אפצאלען וועלען נארמאליזירט ווערען.

פאליטישער פראצעס

(2) נעכטען זענען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט די 20-יעהריגע העלענע גינצמאן און די 31-יעהריגע מירעל זינגער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין פונאנדערטיילען קאמוניסטישע אויפרופען.

די ערשטע איז פער'משפט געווארען אויף א יאהר פעסטונג און די צווייטע איז בעפרייט געווארען.

פאליטישער ארעסט

(2) אין בעלכאטאוו איז ארעסטירט געווארען דער לאדזער 22-יאריגער יונגערמאן שיע קריזמא (פון קיעלמא 12), וועלכער ווערט בעשולדיגט אין פונאנדערקלעבען קאמוניסטישע אויפרופען.

אפטייקען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייגוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

לעבעדיג און לוסטיג איז נעכטען געווען אין זקנים-הויז

נעכטיגע פייערליכע פורים-סעודה אין „בית מחסה לזקנים"

נעכטען איז אין „בית מחסה לזקנים" פארגעקומען א פייערליכע פורים-סעודה. ארום 6 אוו. האבען זיך אין דער שוהל ביים זקנים-הויז, פערזאמעלט די זקנים און זקנות, וואס האלטען זיך אויף אין „בית מחסה לזקנים". דער פרעזעס ב. א. גליקסמאן און פרוי, די פערוואלטונגס-מיטגלידער שלמה טאבאלסקי, יודעל גראמאן, אהרן לובראניצקי, ה. ווייס, זשוראווסקי, האלצמאן, קראגמאן און מ. יוזעפאוויטש.

די שוהל איז געווען העל-בעלויכטען. די זקנים און זקנות, אנגעטון אין די שבת'דיגע מלבושים פיהלען זיך יום-טוב'דיג.

די פייערליכקייט עפענט יודעל גראמאן מיט א רעדע מעניני דיומא. נאך דער רעדע שפילט דער ארקעסטער איין פרעהליכ'ס נאכ'ן אנדערען, די זקנים געהען א ריקודל, דאס טענצעל האלטען אונטער די פערוו. מיטגלידער, פון עזרת נשים פאטשען די זקנות מיט די הענד און עס איז פרעהליך. פרעזעס ב. א. גליקסמאן הייבט אן זינגען „התקוה", דער עולם האלט איהם אונטער און עס איז פרעהליך און לוסטיג.

די אמת'ע פורים-שטימונג, איז אבער געווען אין עס זאל: די זקנות אין די פונק-נייע קופקעלעך, מיט נייע קליידלעך און פריסקעלעך טאנצען א „פאטשער", און טאנצען, טאנצען זיי, מעגען זיך א סך היינטיגע יונגע מעדלעך קומען צו זיי לערנען: לעבעדיג, פרעהליך, די פיסלעך האבען זיך געהויבען. געטאנצט און צוגעזינגען צום טאקט פון דער מוזיק — א נחת געווען צוצוקוקען. די זקנים שטעהען ביי דער טיר, און פאטשען צו מיט די הענד. איינער פון די זקנים מיט א רויטער פאטשיילע אין דער האנר שרייט מיט א הייזעריגען קול: לעבעדיג! לוסטיג! היינט איז פורים!

נאכ'ן טענצעל, האבען זיך די זקנים און זקנות געזעצט ביי די ווייס-געדעקטע טישען. מ'האט דערלאנגט די יום-טוב'דיגע מאכלים מ'נעמט צו „גלעזלעך", מ'טרינקט לחיים, די אויגען בלישטשען, מ'ווינשט זיך: מ'זאל'ס דערלעבען איבער א יאהר אין פריידען". אנדערע וויצלען זיך אויף המנ'ס קאנטע, און ס'איז ליהודים.

די פורים-סעודה איז בעשיינט געווארען פון דעם בעקאנטען חזן ר' ישראל סאבינער מיט זיין כאר מיט א „שושנת יעקב" און אנדערע חסידישע נגינים.

אזוי האבען די זקנים און זקנות פערבראכט א פרעהליכען פורים, ביז זיי האבען נישט געוואוסט דעם חילוק פון „ארור המן" ביז „ברוך מרדכי".

ס'דארף צוגעגעבען ווערען, אז די מוזיקער: אנשעל שפילמאן, בצלאל קאנטאר, זעליג קאנטאר, מעלער, בענטשקאווסקי און יחיאל קנאפ, האבען שוין א טראדיציע יעדעס יאהר משמח צו זיין די זקנים און זקנות אומזיסט

אב.

אויף יום-טוב דארף מען באקען

ווייל א וואונדערשעהנער געלונגענער קוכען אדער א געשמאקער טארט דערהויבט די פרעהליכע יום-טוב'דיגע שטימונג.

ד"ר עטקער'ס פראשעק „Backin"

בנוצט די שוין מיליאנען מאל אויסגעפרובטע פרייב-קראפט. מיט זיין הילף און לויט די באליבטע עטקער'ס פארשריפטען געלינגט דאס געבעקס אויסגעצייכנט.

אליין באקען—הייסט שפארען!

ס'איז שוין דערהאלטען געווארען דאס ביכעלע F וואס ענטהאלט צאהלרייכע פארשריפטען אזוי פאר'ן יום-טוב-געברויך אזוי אויך פאר'ן טעגליכען לעבען. זי ענטהאלט 60 טעקסט-זייטלעך, 6 פארביגע בילדער און קאסט 40 גר. איבעראל צו בעקומען.

Dr. August Oetker, Oliwa.

פסח-שטיצע פאר יודישע ארימעלייט

וועט אויך ארויסגעבען דער קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע

פון וואיעוואדישען קאמיטעט פאר עניים פון ארבייטסלאזיגקייט איז מען מודיע, אז אין שייכות מיט'ן אנקומענדען יודישען פסח וועלען די יודישע ארבייטסלאזע בעקומען כשר'ע שפייז-פעקלעך אין דער ווערט פון 10 ביז 15 זל.

די קוואליפיקאציעס צו בעקומען די שטיצע וועלען וואהרשיינליך ארויסגעבען די ראיאן-פונקציאנארען פון דער פאליציי.

דער עיקר וועלען די פעקלעך אויסגעגעבען ווערען אויף די עקען שטאט.

מכוח „פסח'דיקע"

א צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום

(אג) אין שייכות מיט'ן אנקומענדיגען פסח האט די לאדזער פינאנץ קאמער בעקומען פון פינאנץ מיניסטעריום א צירקולאר בנוגע די פראדוקציע-בעדינגונגען פון כשר'ן פסח-שפריט. אין דעם צירקולאר ווערט געזאגט, אז די „פייסעכובקע" דארף פאפארירט ווערען געווי לויט'ן יוד שען דין, און דארף פערקויפט ווערען בלויז אין קאנצעסיאנירטע יודישע בראנפען-געוועלבער.

אמטליכעס

דער וואיעוואדע ה' יאשטשאלט, איז ארויסגעפאהרען אמטליך קיין ווארשא.

פערזענליכעס

נעכטען איז געקומען צוריק קיין לאדז, נאך א לענגערער אפוועזענהייט ראטמ. ישראל ליכטענשטיין. ראטמ. ליכטענשטיין האט אין שליחות פון בונד בעזוכט א גאנצע רייה שטעט אין די מערבי-אייראפעאישע מלוכות.

ווידער פערטשאדעט א משפחה

(2) נעכטען איז שטארק פערטשאדעט געווארען יוזעף וואשיאק (קוניצערא 15) מיט זיין פרוי אנטאנינא און זייערע טעכטער זאפיא און מאריא.

פאגאטאוויע האט זיי געפונען אין א שרעקליכען מעמד.

די 12-יאהריגע מאריא האט מען געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

ביי נערוועז- און קאפשמערצען

דארף מען תיכף בענוצען טאגאל-טאבלעטקעס, וועלכע שטילען די שמערצען מיט ערפאלג און שאדיגען נישט דאס הארץ, מאגען און אנדערע ארגאנען. פ'זאמט אין איבעריגע אפטעקען, פערלאנגט אבער און אמאר איינצערעס נור אריגינעלע טאגאל-טאבלעטקעס.

הכחשה פון ד. א. ק. 4

וועגען די 2 שיכור'ע זעלנער אויפ'ן קצבים-באל

אין שייכות מיט דער ידיעה אין אונזער מאנטאג'דיגען נומער וועגען דער בלוטיגער פערווילונג אויפ'ן באל פון די קריסטליכע קצבים, בעט אונז די ד. א. ק. 4., אויפ'ן יסוד פון א זשאנדארמערישער אויספארשונג, אויסצובעסערן, אז ס'איז נישט אמת, דאס 2 זעלנער זאלען האבען פערוואונדעט מיט באגנעטען 2 ציווילע פערזאנען. עס איז אבער אמת, אז בעת דעם געשלעג אויף דער קצבים פערווילונג צווישען די ציווילע פערזאנען, איז שווער צושלאגען געווארען א שיסער פון 31-טען שיסער-פולק. די ציווילע אוואנטורניקעס זענען פערוואונדעט געווארען אינ'ם געשלעג צווישען זיך.

א שרפה פון א קלייד

(2) גערטרודא פריצע האט אויסגעפוצט איהרס א קלייד מיט בענזין, און אויפגעהאנגען עס טרוקענען אויף דער קיך.

אליין איז זי אוועק אין גאס.

דערווייל האט זיך אנגעצונדען דאס קלייד. מיט א טישטוך, מיט א טיש, מיט דער גאנצער קיך, און עס וואלט געקאנט זיין א גאר וואזשנע שרפה, ווען די שכנים באמערקען נישט בעצייטענס דאס פייער און לעשען עס נישט אויס, נאך איידער די פייערלעשער זענען געקומען.

ענטדעקט אנ'אפערע מיט בוי-פלענער

(אג) די לעצטע טעג איז אין לאדז ענטדעקט געווארען אנ'אפערע מיט בוי-פלענער, וועלכע בעשטייט אין פאלגענדען: אויף א רייה פלענער, וועלכע פליסען איין אין דער בוי-אינספעקציע זענען געפעלשט געווארען אונטערשריפטען פון אינזשינירען. איינגע פערזאנען זענען אין שייכות מיט דעם ארעסטירט געווארען, און לטובת דער אויספארשונג ווערען דערווייל נישט אנגעגעבען זייערע נעמען.

אלע קינאס געשלאסען

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

(2) אין שייכות מיט די חגאות וועלען היינטיגען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת נישט זיין טעטיג אלע קינאס.

זיי וועלען זיך נארמאל עפענען דעם קומענדיגען זונטאג.

זעלבסטמארדען

(2) אויף סטארא-שיקאווסקא 6 האט געפרובט בעגיין זעלבסטמארד דער 32-יאהריגער יאן וואלטשאק. די סיבה – משפחה-קריגערייען.

אויף נאפיורקאווסקיעגא 13, אין טויער, האט אויסגעטרונקען יאדינע די 18-יעהריגע קאזשימירא יאיעטשנא (פון קראקוסא 2).

פאגאטאוויע האט אינטערוועניר אין ביידע פאלען.

דער בעריהמטער סטאניעווסקי-צירק אין לאדז

אין די נאהענטסטע טעג קומט קיין לאדז דער גרויסער צירק, וואס ווערט געפיהרט דורכ'ן בעקאנטען אונטערנעהמער סטאניעווסקי.

דער דאזיגער צירק איז שוין בעקאנט אין לאדז מיט זיין אמאליגע ריזען-אטראקציעס אין סענסאציאנעלע פראגראמען. פון דעם לעצטען מאל זייט דער דאזיגער צירק איז געווען אין לאדז איז ער נאך פערשטארקט געווארען און וועט דעריבער זיכער צוציהען די ברייטסטע קרייזען צו בעוואונדערען די שטוינענדע אטראקציעס פון צירק.

„לאדז לאכט שוין ווידער"...

ווערט היינט געשפילט אין „ארט"

מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען ערפאלג איז נעכטען געשפילט געווארען 2 מאל דער זעהר געלונגענער געמישטער פראגראם פון אבסאלוטען הומאר און פריילעכקייט א. נ. „לאדז לאכט שוין ווידער", וואו דער אנסאמבל רופט ארויס מיט זיין שטיפערישען לוסטיגען שפילען שטורעמס פון אפלאזען.

היינט ווערט די פארשטעלונג איבערגע'חזרט איין מאל: 9,45 אין אוועגד.

די צוגרייטונגס-ארבייט צו דער נייער ערב-יום-טוב-פרעמיערע, וואס וועט געוויזען ווערען קומענדיגע וואך איז שוין אין פולען גאנג.

גזשעלאקס גאזשעלניע

(א) אין דארף וולאדיסלאוואו, קאלישער קרייז האט פאליציי ענטדעקט א געהיימע גוט-איינגעארדענטע גאזשעלניע פון דעם פויער דאמעניק גזשעלאך און זיין שותף סטעפאן טארגאווסקי.

די ביידע קאנקורענטען פון דעם שפירט-מאנאפאל זענען ארעסטירט.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 23 מערץ 1932

11,45 פרעסע-איבערזיכט. 11.58 צייטסיגנאל. 12,10 גראמאפאן. 3,25 פארלזונג. 3,50 פארלעזונג. 4,10 גראמאפאן. 4,20 פארטראג. 4,40 גראמאפאן. 4,55 לעקציע ענגליש. 5,10 פארלעזונג. 5,35 קאנצערט. 6,30 פערשידענעס. 6,55 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער אין רעפערטואר. 7,15 טראנסמיסיע פון ווארשאווער פילהארמאניע. 9,30 פון לעמבערג. 10,20 גראמאפאן. 10,30 ראדיא-פרעסע 10,45 אויסלענדישע טראנסמיסיעס.

מעלדונג

אלגעמיינער פראפ. לאנדעס-פעראיין פון בעקליידונג-ארבייטער אין פוילען, אפטיילונג 2, אין לאדז, בושעזשינער 5.

אכטונג, מענער-מאגאזין-ארבייטער!

היינט, מיטוואך, דעם 23 מערץ, 8 אווענט קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל, גושעזשינער 5, א דרינגענדע פאך-פערזאמלונג פון אלע מענער-מאגאזין-ארבייטער. א. ט. א. 1) די איצטיגע סיטואציע אין פאך; 2) דער „לינקער" פוטש.

מענער-מאגאזין-ארבייטער אין אייער אינטערעס דארפט איהר אלע קומען.

די פאך-קאמיסיע
פון מענער-מאגאזין ארבייטער.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ר. איזראעל.

הפערלע

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

:128

און ווירקליך איז באלד אין צימער אריינגעקומען א הויכער ברייטפלייציגער פערשוין, מיט א ברייטען פנים, קלײנע אויגעלעך און רויטען נאז פון א שיכור, ער איז אריינגעקומען מיט די הענד אין די טאשען, נישט בעגריסענדיג זיך מיט קיינעם, פרידא האט דעם פערשוין גוט געקענט. נישט דאס ערשטע מאל איז ער דא געווען און נישט איין געשעפט אפגעשמועסט מיט זשארזש'ן, מרים האט איהם אויך באלד דערקענט. דאס איז געווען דער שאפער פון דער טאקסובקע. וועלכער האט געהאלפען זשארזש'ן זי דא אהערפיהרען.

— גוט, ראמאן, וואס דו ביזט געקומען. ווען דו קומסט עטליכע מינוט פריהער וואלסטו דא געזעהען א שעהנע סצענע, אט די דאזיגע גבלה, פרידא, האט דאך מיך געוואלט דערשיסען.

— מיט וואס? האט ראמאן אויסגעשטשירעט זיינע ווערעמדיגע ציינער, מיט'ן פיסק, צי מיט די ידים?

— ניין, מיט אנ'אמת'ען שפייער. די מעשה איז אבער, וואס איך האב נאך פריהער ארויסגענומען די „בלייערנע פייגעלעך" פון דארט.

— כ'זעה דאך אבער נישט ביי איהר קיין איבערגעהאקטע אויגען, קיין געשוואלען פנים וואס האט געדארפט פאסירען נאכדעם ווי דו האסט זי געפאקט ביי דעם שפייער'ל.

— איך וועל מיט איהר פערטיג ווער'ען אויף א גאנץ אנדער אופן, זי איז מיר שוין בכלל איבעריג, איה דארף זי מטהר נישט צו גארנישט, וויל איך זי כאטש בעגראבען א שעהנע און א גאנצע, כדי די ווערים זאלען האבען וואס צו פרעסען.

ראמאן האט געשמייכעלט צופרידען פון דער'דער זייט א קוק געגעבען אויף מרימען, וועלכע איז נאך אלץ געשטאנען ביי דער וואנט און אינגאנצען געציטערט.

— דאס איז מיין מתנה? האט ער ציניש א פרעג געטון זשארזש'ן, מילא איך וועל זי פערדייהען.

— כ'קען דאך דיך, איך ווייס דאך, אז אזעלכע מיידלעך איז דיין קרענק, אז דו וואלסט דאס גרעסטע און בעסטע געשעפט אדורכגעלאזען צוליב אזא משא ומתן. דעריבער האב איך בעשלאסען דיר צו געבען אזא מתנה.

— פאר דעם דאזיגען ערשטען „מאלצייט" וואלט מען אבער געקענט בעהמען א סך געלד, האט ראמאן געזאגט.

— איך בין דיר מוחל די גליקען, איך וועל נאך ביי איהר געניג פערדינען, קודם כל מוז זי געכשרט ווערען פאר אונזערע צוועקען. זשארזש איז ארויס, ווארפענדיג א בייזען בליק אויף פרידאן.

— דו וועסט טון אלץ וואס ראמאן וועט דיר בעפעהלען, האט זשארזש א ברום געטון פרידאן און האט צוגעקלאפט די טיר.

ראמאן האט נישט ארויסגענומען די הענד פון די טאשען, נאר איז ווייטער געשטאנען אין דערזעלבער פוזע וואס פריהער. נאר האט ער צו וואונק געטון מעהר מיט קאפ ווי מיט די אויגען וואס האט געזאלט הייסען, אז פרידא זאל פערלאזען דאס צימער, אהן שום פראטעסט, אהן ווידערשטאנד איז פרידא מיט אראפגעלאזטען קאפ ארויס אין דער שכנות'דיגער שטוב.

דעמאלס ערשט האט דער פערשוין ארויסגענומען די הענד פון דער קעשענע, בעהנטער צוגעגאנגען צו מרימען, וועלכע איז געווען מעהר טויט ווי לעבעדיג.

— איך רעכען, אז דו ווייסט שוין צו וואס איך בין אהערגעקומען און וואס איך וויל פון דיר.

מרים האט געוואלט אפציהען זיין אויפמערקזאמקייט, אפשלעפען. יעדער מינוט איז פאר איהר געווען טייער, זי האט דעריבער גאנץ נאאיוו געענטפערט.

— פון וואנען זאל איך דאס וויסען, איך ווייס עס נישט, איהר האט דאך מיר וועגען דעם נישט געזאגט.

— ווילסט איך דיר זאגען, אויב דו ביזט א כשר קעלבעל, זשארזש איז אויף גרויסע געהאקטע צרות ער האט נישט קיין גראשען אין קעשענע און דעריבער בעשלאסען צוריקצוציהען צו זיין אלטען פאך, ער וויל עפענען א „הייזעל" אין ווארשא און דארף „נקבות", ער וויל דיך דעריבער מאכען פאר א נקבה.

ראמאן איז געווען א פראסטער חי וקים, ער האט נישט געקענט אנדערש רעדען נאר ווי ער איז געוואוינט געווען אין זיין סביבה. מרים האט ווייטער געמאכט דעם אנשטעל, אז זי פערשטעהט נישט און ראמאן האט צופרידען געשמייכעלט.

— דאס ערשטע מאל זעה איך אזא קעלבעל. זי פערשטעהט דאך נאך גארנישט און אויפ'ן הוילען געדאנק וועגען דעם וואס פאר א הערליכע מינוטען ער וועט דא איבערלעבען איז ער זיך צוגעגאנגען פאר צופרידענקייט.

— דו וועסט שוין פערשטעהן, איך וועל דיר טון מיין רעכט און דאס איבריגע לאז איך פאר זשארזשן. אזוי פיהר זייך מיך, איך העלף זיי אין זייערע עסקית, און דערפאר בעקום איך דעם שמאנד... איך רעכען, אז דו וועסט ביי מיר נישט מאכען די אינטעליגענצקע שטיק און די פערשידענע אנשטעלען...

מרים האט איצט אפילו נישט געהערט וואס ער האט גערעדט, איהרע געדאנקען זענען געווען פערנומען מיט גאר עפעס אנדערש, מיט דער גאנצער אנשטרענגונג האט זי געקוקט אויף דער שווערער בראנזענער פיגור וואס איז געשטאנען אויף דעם רונדיגען טיש אין איהר רעכטער זייט. זי האט געקוקט אויף דער דאזיגער פיגור, אזוי ווי פון דארט דארף קומען די גאנצע הילף פאר איהר.

ראמאן האט זיך דערנעהנטערט צו מרימען, ער האט זיך אוועקגעשטעלט עטליכע שריט פון איהר און זי אנגעקוקט פון אלע זייטען.

— א גאנץ פיין פנימעל, גאנץ פיינע פיסלעך און נאך עפעס אנדערש האט ראמאן געזאגט גאר א מחיה. און איך בין אפשר נישט קיין שעהנער און געזונדער מאנספערשוין? האט ער ווייטער געשטשירעט די ציינער.

— געהט אוועק פון מיר, האט מרים געשריגען, דערנעהנטערט זיך נישט.

— דאס איז מיר בעקאנט, די דאזיגע אלע קונצען מאכען איך אדורך יעדעס מאל ווען איך האב מיט אזא מיידעל ווי דו צו טון, אבער דו וועסט בעסער ווערען, אויב ס'וועט נישט געהען מיט גוטען וועט עס געהן מיט בייזען.

— הערט אויף מיך צו פייניגען, האט מרים געשריגען אויסער זיך, איך וועל שרייען, איך וועל לארמען, איך וועל צונויפרופען די גאנצע גאס מענשען

— א, דו בהמה, דו אקס איינער, דא וועסט דו שרייען, דא וועסט דו לארמען, ווען וועסט דו דא צונויפרופען, איבריגענס וויל איך זיך נישט לאנג שפילען מיט דיר. ראמאן האט אנגעהויבען זיך צו דערנעהנטערען צו איהר, דעמאלס האט מרים געכאפט די בראנזענע פיגור אין האנד אריין.

(פארטזעצונג קומט)

מוזיקאַלישע און טעאַטראַלישע נאָטיצען

פידל־רעטשיטאַל פון פראַנץ וועטשעי

אַ ווירטואָז פון גרויסען בערוף מיט אַ גרויסען און אויסגעצייכענט קלינגענדען טאָן, אונגעהויערע טעכניק, און זעהר פיינע פראַזירונג — דאָס זענען די וואַלאָרען פון וועטשעי דעם פידעל־קינסטלער.

זיין פראָגראַם ענטהאַלט קאָמפּאָזיציעס פון רוהמפולע מייסטער פון „פידעל־קונסט־ליטעראַטור", ווי: קאָרעלי, פּאַגאַניני, באַך, שימאַנאָווסקי.

אַלץ, וואָס דער קינסטלער שפּילט סיי קלאַסישע, סיי מאָדערנע קאָמפּאָזיציעס איז פון אַ הויכער קינסטלערישער מדרגה, און ה׳איז דאַכט זיך, גאָר נישטא וואָס אויסצושטעלען אויף זיין שפּילען און דאָך לאָזט זיך אין זיינע קלאַסישע ווערק פיהלען אַ קאַלטקייט, אַזוי ווי מיר וואָלטען געשטאַנען פאַר אַ הויכען אייז־באַרג, וועלכען מיר בעוואונדערען, און פערגליווערט אונז.

שימאַנאָווסקי׳ן, וועלכען מיר פערשטעהען נאָך ביז עד היום נישט און וועלכער בניטיגט זיך נישט אין קיין אינערליכער, קינסטלערישער וואַרימקייט, שפּילט ער מיט אַלע בלישטשענד־בריליר׳ענדע פאַר־בען.

דאַגעגען גוּאידאָ אַגאָסטי, זיין בעגלייטער און אונטערשטיצער, איז אַ פייערשפּרודעלדיגער טעמפּע ראַמענט, וועלכער לאָזט זיך גאָר מעסיגען און „בענדיגען" דורך דע׳וועטשעי׳ס קאַלטקייט, אַגאָסטי איז אַ גרויסער קינסטלער אויפ׳ן קלאַוויר, און ס׳איז אַ שאָד, וואָס מיר האָבען איהם נישט געהערט אין אַ זעלבסטשטענדיגען רעטשיטאַל.

* * *

טעאַטער־סטודיע ביי „הזמיר"

מיר האָבען געזעהען און געהערט די פּראָדוקציע פון דער טעאַטער סטודיע ביים „הזמיר" אין אַ קרעאַציע פון אַ מענדעלע׳ס „מסעות בנימין השלישי".

ווען מיר האָבען טעאַטער סטודיעס, רופט ביי אונז אַרויס אַן׳איראָנישער פראַגע־צייכען: „סטודיע" — איהר ווייסט דאָך דעם בעגריף, וואָס מיר האָבען איבער „סטודיא", אָבער אַז מיר זעהען די פאָרשטעלונג פון דער טעאַטער־סטודיע ביים „הזמיר" בלייבט נאָר דער פראַגע־צייכען — די איראָניע פאַלט אוועק.

די פאָרשטעלונג איז ווי פון דילעטאַנטען אַ פּראַכטפולע אויסגעצייכענטע לייסטונג, און דאָך בלייבט נאָך עפּעס צו זאָגען.

איך פיהל, אַז ביי די ווערטער מורמעלט אונטער זיך דער טאַלאַנטפולער רעזשיסער ה׳ אידעס, וועמען מיר האָבען צו פערדאַנקען די דאָזיגע אויפפיהרונג — אויב ס׳איז דאָ עפּעס צו זאָגען, טאָ פאָלגט מיך און מאַכט איהר עס בעסער..."

אָבער גראָד, ווייל די פאָרשטעלונג איז געווען אַ גוטע לייסטונג פון אייך און דורך אייך, ה׳ אידעס, איז צו ווינשען, אַז ס׳זאָל זיין נאָך בעסער, דערויף קומט עס נאָר אָן אין דער קונסט: גוט, בעסער און נאָך בעסער.

וועגען דער אויפיהרונג גופא, איז שוין און אונזער צייטונג פון דער פאַכמענישער זייט טרעפליך און פילזייטיג בעלויכטען געוואָרען. מיר ווילען נאָר צוגעבען אַ פּאָר ווערטער, דהיינו:

אין דער ערשטער פּלאַסטישער סצענע, וועלכע האָט געקאָנט זיין אַ מוסטערהאַפטע, ווערט דער עפעקט און דער איינדרוק אַביסעל געמינערט דורך די געשרייען און צופיל בעוועגונגען פון די טוביאַ־דעווקער פילאָזאָפען און חקרים: אמת, ס׳איז ביי זיי אַלץ ביי, וואָס די פרישע לופט ברענגט זיי, און בעוואונדערען מיט התפעלות, אַז ס׳קענען זיין אַזעלכע גרויסע מענשען, ווי ראָטשילד און מאָנטאַפיאָרע, דערביי דריקען זיי אויס זייערע אייגענאַרטיגע רעדענסאַרטען און ווייט נישט אָריגינעלע, עפּט קלייב שטעטעלדיגע בטלנישע געדאַנקען, וועלכע ווערען פערלוירען פאַר׳ן צושויער.

מיר. מיין שכן, וועלכער מאַכט מיט דער אַדער פיל געלונגענע נסיעות, ווי בנימין מיט סענדער׳ן — איהר קענט דאָך איהם, דעם פעדער־משחית — י. אַ. און מיין שכנ׳טע — אַ קונסט־ליבהאָבערין, און איך, אייער דאַנקבאַרער פאַר די געלונגענע פאַרשטעלונג צושויער — האָבען מיר געהאַט דאָס פערגעניגען צו זיצען אין דער ערשטער רייהע, און דורך די געשרייען פון ז׳ער סצענע, און פון די „קליינע בנימנ׳לעך" און „סענדערלעך", וועלכע יעדע מאַמע האָט מיטגעבראַכט צו דער פאַרשטעלונג — האָבען מיר איניגע געלונגענע בעמערקונגען פון די טוביאַדעווקער בטלנים נישט געהערט, אַ פּשיטאַ שוין אין די ווייטעריגע רייהען?...

צו וואָס די געשרייען? האָט דען סענדער׳ל נישט געמאַכט אַ גרעסערען עפעקט מיט זיין שטיל־שטאַמעלדיגען — „וואו... איז... בנימין... ווי איז מיר?" דאָס זעלבע אויך אין הקדש: אַזאַ געלונגען פּראַכטפול בילד, ווערט פערטונקעלט דורך ליאַרם און געוויש פון די פּסעוידאָ־קאַליקעס.

ווען, למשל, די קאַליקע, וואָס טוט אויס דעם האַלצענעם פוס, וואָלט עס געמאַכט אָהן געשרייען, באַהענט צו דער ראַמפּע, וואָסערער עפעקט וואָלט דאָס געמאַכט, און איז דען נישט אַ גרויסע ריזיקע אַרויסצולאָזען אַזאַ „פּיסקאַטע" יודענע, ווי סענדער׳לס אשת חיל אין די הויזען, אין אַזאַ געפעהרליכען אָרט, ווי די קאַליקעס זענען גאָר נישט קאַליקעס?..

און בנימין? בנימין איז נאָך אונזער מיינונג אַ טרוימער, אַ בטלן, אַ יודישער „נאַבילע", נישט קיין איטאַליענער. וועלכער מיט בטחון וויל ער אַפילו דעם סמבטיון בייקומען, און מיט׳ן „תהילים׳ל וועג־ווייזער", איז ער אומשטאַנד צו קריכען אויף גלייכע ווענד — דער דאַרף אַזוי גראָב און שטאַרק שרייען און לויפען ווי אַ משוגענער? בעגייסטערט דאַרף ער זיין, אָבער נישט ווילד־משוגע! האָט ער נישט פאַר זיך אַ בילד אין זיין שותף — סענדער׳ל, וועלכער ערצילט מיט שטילע, טרעפליכע מימיק די גרויסע ווירקונג פון אַ תם, און וואָסערע סמיכות הפרשה האָבען די טוביאַדעווקער העלדען, ווען די צווי „דעלעגאַטען" נאַרען זיי אַריין אין זאַק, ווערען זיי פלוצים שטראַמע זעלנער? סענדער׳ל מוז דאָך בלייבען סענדער׳ל — אוי... ווי... מיר... מיינע פיס!..

אויף אַנ׳אויגענבליק הערען בנימין און סענדער׳ל אויף צו זיין „בנימין" און „סענדער׳ל" און פערוואַנדלען זיך פלוצים אין „סאַנטשאָ פּאַנטשאַ" פון סערוואַנטעס „דאָן קיכאָט„ — דאָס איז קלייניג קייטען, אָבער ביי אַזאַ טאַלאַנטפולע רעזשי, ווי אידעס׳ט, ווערען זיי פיל גרעסער.

ברוינער׳ס דעקאָראַציע — אַנ׳אויסגעצייכענטע, פיל דורכגעטראַכטע אַרבייט, אָבער דער סוף, הער ברוינער, ווען די צוויי אייביגע וואַנדערער קומען אַריין מידע, דערשלאָגענע מיט אַ כמעט פערלוירענעם בטחון, שטעלט ער זיי ווידער פאַר די זעלבע העל־פאַרביג און גלוטיגע פּאַנאָראַמע פון ארץ־ישראל — דאָס איז אַ צושרייענדיגער קאָנטראַסט! נאָך אונזער מיינונג דאַרף זיין פאַרגעשטעלט אַ מילד בילד פון די גרינע פעלדער און וויינגערטנער מיט אַ ווייטער פּערספּעקטיווע, וואָס דערגרייכט אין בטחון, נישט נאָר פון טוביאַדעווקער יודען. ווייטע, ווייטע האָריזאָנטען, און אויך דאָס דקיקה׳לע איז דאַ נישט אויפ׳ן אָרט, נאָר אַ שטים בילד פון מאַסען כאָר, אַנווייזענדיג דעם רוהיגען קאָנטראַסט צווי־שען די בנימינ׳ס סענדער׳לס אַלס סימבאָל פון די פערווירקליכטע חלומות פון אַלע יודען, נישט נאָר פון די טוביאַדעווקער.

דוד בייגעלמאַנ׳ס מוזיק?

גלות מאָטיווען, נישט גענוג מוזיקאַליש דורכגעטראַכטע, אין טוביאַדעווקע פילאָזאָפירען די יודען ביי פיל שענערע מעלאָדיעס — ביי תהילים־מעלאָדיעס. די איינציגע שיינע און שטימונגס־מוזיק, איז געווען אין דער לעצטער סצענע, ווען די אייביג וואַנדערענדע יודען קומען פון דער נסיעה טויט מידע און צעבראָכענע.

די אינסצעניזאַציע פון חיים עמעס, איז נאָך צו לויבען. די טאַנץ־נומערען זענען גוט גרופּירט, ס׳איז נאָר אַ פראַגע, צי זיי דאַרפען זיך אַזוי אָפט איבערחזר׳ן? קליינשטעטלדיגע יודען טאַנצען נישט אַזוי אָפט — ס׳טאַנצט זיך נישט! קליינשטעטלדיגע יודען קוקען אָפטער אין מזרח־זייט...

D—skł

ZAKŁAD GRAWERSKI i FABRYKA STEMPLI
H. JOSKOWICZ
Łódź, Piotrkowska 156

ZAKŁ. GRAWERSKI FABR. STEMPLI H. JOSKOWICZ Piotrkowska 156

poleca po cenach niskich
STEMPLE:
kauczukowe, metalowe,
SZYLDY:
różnego rodzaju,
monogramy, herby
żetony, znaczki sportowe i t. p,
Uwaga: Odsprzedawcy otrzymują znaczne rabaty. 706

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע

5־טע קלאַס, 11־טער ציהונגס־טאָג

25.000 zł. na nr.: 57859
15 zł. na nrł 23963
10.000 zł. na nr.:: 127722
5000 zł na nr. nr.: 41470

po 3000 zł. na nry: 3605 18879 27017 39791 83534 89943 117754 119452 132863

po 2000 zł. na nry: 2245 4709 13445 13582 15048 17670 20003 25406 27785 30370 38334 41329 45858 69372 77361 87240 100421 113099 113591 121519 133765 140630 143019

Po 1000 zł. na nry: 1396 3405 3727 12093 19118 23739 53894 60493 85470 86293 97133 100413 106464 113540 114479 117652 121233 123822 124355 125253 125358 28035 130175 134163 143400 145274 51515 152036 153528.

Po 500 zł. na nry: 860 2608 3210 3870 4065 6609 7716 8118 10613 10934 15302 15667 15813 17286 17544 17650 18753 18971 22250 24293 32149 3229 32782 33690 34529 35711 35913 36630 37758 38224 42222 43095 44910 45082 45199 46641 50283 51283 51247 51267 54438 59303 60895 60929 61001 63434 64478 68900 69380 69463 69621 72751 74174 74854 77777 79350 80864 82570 84633 84975 95144 85134 85136 88587 88502 90738 91280 91607 01607 91969 92591 94230 95428 95987 95909 96591 97113 97358 99949 100802 100863 101641 101653 103328 103820 104237 105052 105273 105699 105906 107017 107516 107747 109752 112384 11364 112920 113064 114495 115346 115707 117297 118250 118581 118891 118910 119388 119466 119725 120973 121369 121802 122269 122844 124258 124666 125129 126364 127606 129478 129751 130510 130599 131010 131729 132952 136888 137231 138712 138188 139592 139860 140615 14723 1400817 143018 144411 144771 145041 147389 147767 147861 148167 148568 159585 149166 150557 150883 152287 152314 153789 153971 154406 156853 157961 158380 159565

Po 250 zł wygrały następujące numery:

44 257 83 86 453 769 889 905 1013 26 54 89 94 120 253 347 452 73 546 643 86 760 67 802 31 39 61 84 903 82 2014 111 46 249 83 95 346 452 528 77 650 734 844 96 918 43 3062 108 16 67 91 321 30 587 730 853 4236 67 442 54 86 501 22 31 603 74 813 52 5029 59 60 86 129 33 213 31 57 83 93 352 63 513 45 56 657 85 702 46 59 836 76 927 6019 61 101 70 212 43 621 31 477 670 733 844 61 93 911 19 87 99 7135 55 265 70 72 324 414 644 706 19 54 844 49 85 910 58 59 63 75 78 8205 48 468 73 524 56 747 93 816 30 81 993 9137 53 219 26 64 314 457 509 703 81 830 50 99 921 10022 81 129 58 91 209 52 311 64 433 536 674 91 701 44 954 11005 45 156 459 539 99 771 74 947 12009 23 48 50 124 336 64 454 51 55 672 734 801 38 932 13052 53 165 204 6 82 425 531 84 730 40 14116 48 253 489 618 33 45 81 803 24 992 15030 199 296 303 47 449 53 643 713 17 70 821 16078 366 403 507 51 74 622 773 833 72 17045 82 126 86 201 34 448 81 545 680 790 99 831 944 18093 202 56 334 61 446 584 606 31 796 919 63

87 906 60 19002 99 123 84 236 68 82 305 21 23 75 85 97 465 671 771 834 62 905 38 46 20718 42 44 379 416 504 60 699 718 25 53 817 41 43 55 59 91 926 21059 209 55 305 88 427 640 849 951 22008 11 53 117 303 24 56 481 515 31 39 43 85 670 781 961 23042 69 184 243 316 31 774 822 58 920 27 95 24016 109 95 231 732 834 41 98 968 25035 172 201 6 48 335 480 521 22 678 706 829 75 968 69 26202 26 391 548 55 74 82 704 30 45 83 84 27087 196 218 65 322 69 426 61 513 743 885 971 28040 215 320 75 538 645 98 709 18 31 42 72 904 11 29068 113 18 33 346 438 75 76 646 49 704 11 12 46 47 67800 4585 95 986

30090 124 242 457 502 15 53 751 821 91 919 34 74 97 31001 91 106 22 36 83 228 70 315 18 496 699 721 873 984 32035 47 166 87 228 35 521 683 755 67 76 818 995 33076 115 35 213 29 52 57 62 366 449 584 610 59 712 71 809 50 62 34030 67 74 87 96 354 469 93 502 605 33 64 712 845 900 35110 35 47 207 66 80 313 436 554 58 96 660 80 729 70 818 30 64 36083 95 97 143 66 225 336 59 425 507 688 709 66 843 69 911 16 37087 187 259 85 367 483 665 741 96 805 921 38211 37 82

נעכטען, אין 11־טען ציהונגס־טאָג
פון דער 5־טער קלאַס איז געפאַלען דאָס גרעסטע געווינס פון טאָג
25.000 זל. אויף № 57.859
אין דער גליקליכסטער קאָלעקטור פון
KURT WYTRZYC,
141 Piotrkowska 141.
דאָס איז דאָס גרעסטע געווינס, וואָס איז געפאַלען אין לאָדז ביי דער איצטיגער 5־טער קלאַס.
מיר עמפפעהלען ווייטער אונזערע גליקליכע לאָזען. 1902

84 95 333 432 79 742 85 91 39090 217 321 519 605 45 49 92 703 9 23 70 73 77 967 80 40324 466 519 66 712 91 898 41002 89 111 19 38 229 71 328 65 89 90 418 31 655 88 791 944 52 42015 64 89 399 532 34 60 76 626 731 60 85 86 993 96 43031 41 69 190 278 399 457 78 92 640 739 830 40110 42 390 572 679 97 98 757 802 20 963 45037 49 305 556 613 89 704 31 90 801 23 88 990 46000 11 117 319 61 469 73 553 620 79 719 994 47051 366 564 932 48047 131 202 84 308 60 568 87 95 627 50 65 800 919 70 49020 68 108 23 69 253 380 566 869 50096 172 99 249 53 402 555 84 96 618 734 43 68 858 99 51074 121 25 34 66 212 60 319 479 569 653 718 49 60 882 94 957 58 52054 189 216 97 363 64 86 437 528 72 76 661 981 53042 132 41 220 317 27 39 407 15 526 40 65 615 25 45 849 51 54084 107 90 99 114 58 445 645 734 41 55091 241 40 52 70 533 50 646 741 820 56 65 931 65 94 56043 54 73 155 251 326 38 65 498 686 865 984 57036 95 173 759 878 982 58059 69 82 128 29 277 301 43 52 78 496 625 708 50 987 59112 253 402 77 680 702 60 98807 97 905 26

60059 127 28 89 211 81 85 345 517 613 34 47 756 883 86 61139 280 310 32 452 91 382 706 809 43 52 53 94 993 62055 105 49 345 465 76 511 34 697 798 866 63033 94 130 44 305 476 96 507 91 666 774 80 822 43 919 41 64216 71 386 405 15 49 93 554 733 64 817 45 913 73 65289 501 738 547 69 928 66104 219 320 443 538 618 833 90 900 67135 260 316 463 515 22 71 642 92 930 97 68435 37 84 561 612 27 975 97 69043 78 83 91 130 296 307 701 16 24 48 823 921 94 70006 101 213 71 313 49 55 414 62 69 530 37 83 606 976 71257 68 390 558 68 94 640 981 89 72027 140 302 73 85 403 519 60 81 743 66 827 43 53 986 73002 78 138 93 353 57 411 48 73 604 714 43 48 73 840 79 977 74121 68 395 435 92 522 669 73 722 27 809 78 911 20 44 75003 46 78 98 192 289 330 80 412 577 688 769 76 813 18 68 902 7 76234 354 96 526 64 614 419 88 780 970 83 90 77133 244 64 300 27 48 90 465 92 591 713 19 35 816 958 78028 59 187 214 38 362 431 598 678 798 813 943 98 79015 73 111 209 43 66 312 424 595 600 26 55 715 59 80099 101 18 24 63 83 84 220 322 421 99 634 802 23 912 81034 61 77 192 240 65 341 431 55 515 20 69 89 609 877 92 938 76 82037 42 59 68 78 112 52 53 71 208 42 55 97 303 70 582 742 88 940 70 83119 29 40 56 58 233 379 499 503 94 98 606 22 35 744 51 96 84037 111 66 208 64 321 92 617 88 770 92 828 49 73 978 85080 81 124 266 439 56 515 610

785 875 923 86062 273 82 87 357 493 566 91 655 64 760 863 68 940 87017 191 281 432 375 637 64 740 77 805 33 949 88125 458 503 23 33 604 56 81 727 54 810 16 89265 85 320 457 95 628 33 773 982

90132 47 270 369 72 407 30 84 520 87 607 80 760 78 825 55 900 50 91092 101 8 12 27 30 369 73 435 624 51 920 92 92000 29 127 215 39 65 481 519 745 75 929 63 69 95 93071 146 341 67 418 95 638 75 703 847 87 94010 94 125 71 74 341 72 606 95019 42 85 185 267 445 46 73 508 623 89 99 843 908 52 93 96000 216 328 414 557 84254 97059 152 64 289 306 28 408 515 667 77 84 701 57 64 96 826 86 98165 235 66 555 68 637 51 79 875 919 83 99078 107 11 55 62 259 482 668 69 88 700 91 808 938 100012 21 23 221 319 491 505 55 601 12 775 851 975 101014 24 29 98 149 93 220 25 304 55 75 89 456 70 77 82 95 538 734 41 49 61 102003 5 20 67 78 146 72 343 71 433 528 58 605 30 763 92 95 966 103073 86 296 471 595 639 711 26 44 59 802 44 71 915 17 104039 71 204 61 79 307 50 93 404 48 96 654 728 57 840 57 80 928 85 105069 266

304 16 24 31 38 77 584 656 58 735 816 29 52 87 942 106051 129 202 410 38 533 663 729 69 929 107080 85 90 136 96 252 384 508 52 635 71 748 60 75 79 89 813 25 54 78 108061 132 266 82 340 43 54 55 408 644 719 94 812 45 46 907 24 109022 78 132 36 44 53 91 312 405 9 70 95 505 67 78 99 651 61 99 884 908 110098 179 93 287 315 56 92 484 690 735 65 917 36 48 111003 14 85 287 460 75 728 954 85 112005 89 135 47 67 389 473 556 86 655 61 782 96 892 113104 73 86 234 57 69 85 349 77 516 26 33 654 776 87 838 69 114082 276 78 364 77 570 653 771 818 46 115127 205 6 66 72 358 453 529 30 32 631 757 827 76 116029 61 207 419 549 740 86 117022 53 65 160 203 62 80 385 414 72 594 619 69 728 75 826 974 93 118248 304 12 89 448 57 542 631 72 79 834 79 88 119025 40 62 151 86 206 48 82 309 91 519 52 700 802 45 96 946

120115 18 227 66 74 93 323 424 58 71 99 611 707 56 74 948 121014 47 112 29 51 251 468 502 11 41 60 628 84 98 733 42 45 868 901 122033 317 89 500 53 67 880 123077 135 65 97 210 340 498 544 630 762 836 923 87 124151 65 221 58 376 575 690 896 952 75 125002 37 120 319 78 425 40 47 507 82 693 98 836 955 126008 74 136 275 76 92 332 461 79 761 62 912 89 127062 96 111 253 62 80 332 456 67 603 54 742 63 64 860 84 929 128123 51 204 83 328 60 455 630 957 78 129144 53 234 96 319 532 64 605 703 961 130056 199 436 70 90 541 648 88 727 46 854 982 131194 240 65 77 300 22 31 435 537 617 26 33 37 86 840 982 132098 336 37 76 404 92 732 51 834 935 88 133009 33 136 52 82 432 58 662 90 99 706 813 19 909 29 64 134126 90 209 90 438 577 695 740 43 64 817 901 31 43 135016 98 180 283 94 318 89 430 49 68 563 78 677 78 756 70 841 957 136059 143 57 245 81 82 406 79 80 89 95 593 706 83 804 972 137066 181 231 45 534 690 736 876 84 926 99 138012 124 377 82 494 547 67 604 32 934 42 43 64 76 94 139006 03 41 252 999 354 410 514 28 32 34 798 827 957 99 140036 69 138 55 90 298 415 23 68 86 91 578 79 99 635 59 66 735 41 831 141045 85 153 60 66 75 247 85 89 323 643 61 711 25 26 38 67 98 881 952 142001 68 95 162 398 423 49 92 547 673 908 143049 51 63 152 86 203 13 94 389 455 69 552 56 645 701 04 877 907 39 144013 85 92 144 80 201 12 13 348 86 416 36 562 73 674 709 816 82 957 145039 143 45 215 55 313 35 61 467 76 503 683 90 755 61 820 93 921 146036 93 133 79 317 44 669 705 13 70 837 62 147042 121 37 86 235 412 92 509 33 749 74 98 862 927 148155 248 90 385 484 579 746 842 955 149006 17 39 110 370 480 556 80 635 729 858 916 41

150067 72 216 361 74 89 403 82 528 31 74 82 722 67 79 815 87 989 151007 08 109 46 58 230 79 407 11 27 71 92 503 62 69 600 792 826 83 905 47 88 152012 125 374 420 51 74 547 61 63 64 666 921 82 153021 200 24 57 63 379 501 11 13 96 614 65 75 92 70 86 98 817 901 50 65 90 154056 131 4 278 335 441 58 80 568 717 78 836 931 64 71 90 155016 32 77 1 77 436 48 84 513 625 48 758 80 856 73 900 07 14 62 73 90 156040 77 152 82 255 373 496 541 603 15 28 79 86 715 51 76 826 948 157058 208 86 405 562 682 706 99 851 74 965 94 158010 43 127 215 36 65 90 362 04 09 407 33 505 22 31 75 607 38 93 739 68 834 95 937 52 159073 96 98 118 238 220 431 99 501 670 701 61 95 813 89

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א טענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א מאטער-קאפ און עס פאלט ארויף אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע האל-באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בא-האנדלונג און פון דייטשע פראפעסאר דאקטאר בראבורעהונג בעוואוסטגעווען זיכער דעם שטערקסטן און געפעהר-ליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערס דאמענקעס מיט חייל-גארטעס און אפא-ראטן פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. סטעפענגס פון 9 ביז 1 בהמאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש. פראפ. דר. י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקן-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפא-פארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין זארגפעלטיגען פערלאנגען מיר אנ'ארטאפעדישען באנדאזש. א דאנק דעם דאזיגען ארטא-פעדישען באנדאזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דראהט מיר נישט קיין שום געפאהר. כ'טוג בעמערקען, אז זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א נאפעל-ברוך און אלע באנדאזשען אויסגעפיהרטע אין חוץ, בערלי, רוים און אנדערע שטעט אין מיר נישט געהאלפען אלס דאקטאר און אלס ליידענ-דער, אז א-דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט בעזיץ איך זיין אויסגעצייכענטע פערלעגטען באנדאזש.

Doktór medycyny

M. Geller, Łódź, Kopernika 49.

דער רעיענס קאנשמיטערוש ראסמטן אין לאדז, פיעטריקאווער 72 ראט דאס דאזיגע אטעסיר בעשטעטיגט. do LR678

שיטלעך

מיט פאריזער שניטען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פרייזען

-- און אנדולאציע --

ביי קערש, סטווערא 15

לינקע אפיצינע, 1-טער שטאק.

גלאזערצעס

פאר גראפישע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עמבלעמען

די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז

,,גלוקס"

104

טעל.: 241-24

מיט פאקק-אידיגראטיע (?)

Starszy Felczer

L. Tajchner

אלטשטאדט 12

בעזיצט א 23-יעהריגע שפיטאל-פראקטיק אין ווארשא און אין לאדז.

נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען א גאנצען טאג.

פאר ארימע אויפנאהם פון 8-10 פריה נור 1 זל.

Samochody

i motocykle używane

Kupno, sprzedaż, komis

zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26 26

הייבט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם:

1) 100-פראצענטיגער פוילישער רעדענדיגער פילם לויט דער ער-צעהלונג פון Józef Konrad Korzeniowski ,,דער נצחון"

דער געפערליכער גן-עדן

אין די הויפט-ראלען:

Samborski, Brodzisz, Malicka.

2) דער טאנץ צווישען הערצער

מיט JOAN GRAWFORD אין דער הויפטראלע.

נעקסטער פראגראם: ,,מאראסא"

דער זאל איז גוט בעהייצט.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

וואנעס

— ווי אויך —

קינדער=וואנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל

,,ZGODA"

לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 134-51 (עק פעטריק.)

בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט.

לעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11 11

טעלעפאן 137-63

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען

וואלינסקי, זאלצוואסער, לוביטש

סלאבאדסקי, סערשנער, שיפמאן,

שמירגעלד, שמערלאווסקי

ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

עלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט

צאהן-ארצט לאזשינסקא-סטראאפאלסקא

א בעראטונג ביים אויגען-דאקטאר נאר 3 זל.

אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל-בעארבייטונגען

שלאסעריי-ארבייטען

מאשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

(רוג זאכאדניא)

,,SANATO"

בירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מע

רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען,

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאאסוו

כירורגישע אפטיילונגפון ד"ר מעד. מ. סאנשאר

Dr. Różaner

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנק-הייטען, מענער-שוואכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8—10; 4—8 אוועגד.

זונטאג פון 9 ביז 10 פריה.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועגד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז-און לונגען-קראנקהייטען

11-טען ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך א

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל=ארצט פאר הויט=

און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נאכמ.

און פון 5 ביז 9 אוונד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.

דאמען בעזונדער ווארטע-זאל.

Dr. J. LUBICZ

MED.

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצעדורע פון ווצמליכע ארטאפעדישע אפעראטען ווי: הקלאדקעס אויף פלאטפוסן, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלען א. ז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.03 נאכמיטאג.

Dr. SADOKIERSKI

צאהן-כירורג 1883

איז צוריקגעקעהרט

אין שטפאנגט שוין ווידער פון 7—3

Piotrkowska 164, tel. 114-20.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

עס איז נויטיג

א קוואליפיצירטע פערקויפערין פון דאמען-קאנפעקציע זוכט א פאסטען. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 1900

פערשידענעס

נויטיג א שפולמאשין פון 12—18 שפינדעל אין גוטען צושטאנד. פאמארסקא 81, ווייטאן. 1903

צוליב אבריזע פערשירענע מעבעל און געשיר באלד ביליג צו פערקויפען. ווסכאדניא 66, וואוינונג 23. 1906

וויכטיג פאר זאקע-מאכער! איך נעהם אן רענדער צו מאכען צו זעהר ביליגע פרייזען. רע-עלע און פינקטליכע אויספירונג. בזשעזשינע 16, ביי שניידערמאן. פראנט, 2-טער שטאק.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא ,,טשארי") טעל. 134-72

נעהמט אן פון $2\frac{1}{2}$ — 4 און פון 7 — 8 אוועגד

Dr. med. STUPEL

Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego

האט בעגיים די אויפנאהמען און רענטגענאלאגיע אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאכמ. זונטאג פון 12 — 2 מיטאג.

אין וועגערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף מיעלטשאר-סקיעגא 12 (שקאלנא) טעל. 118-28 פון 7—9 אוועגד, זונטאג פון 4—6 נאכמ.

Dr. med.

REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע=בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אוועגד

זונטאג און יום-טובים פון 9 - 1 בייטאג.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

,,נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען ז"י משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעשיקט איבער דער שטאט.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6-50 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן איינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך

די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין מעקסט—40 . . . . 60— . . . . . 4 .

פאר א מילימעטער-שאלט נאכ'ן מעקסט—12 . . . . 18— . . . . . 8 .

איבער דער טעקסט 50 פראצ. טייערער. אויס. 12 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kusinow

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.